Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

ССС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

тэмнай 1921 оной
брийн 21-һээ гарана

№ 280 (13769)

1974 оной ноябрийн 29, пятница

Сэн 2 мүнгэн.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. И. БАРДАМОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, хэблэлэй органуудта олон жэлэй туршада аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө «Буряад үнэн» газетын редакциин промышленность болон барилгын таһагые даагша Сержуня Иннокентьевна **Бардамовае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн К. ШОМОЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной ноябрийн 28.

«Буряад үнэн» 75. Хонишодой мүрысөөн

ТООРЫН ТҮРҮҮ ХОНИШОН ДЭМЖЭБЭ

...эй аймагай Ленинэй ...жэтэ колхозой хо...үсэбтэ табан жэлэй ...хы жэлдэ абаһан ... уялгануудаа ам...гаар бэелүүлэн, ...ие үдэшэжэ байна. ... энэ жэл 100 эхэ ...риһөө 101 хурьга ...лжүүлээ, колхоз гү...ho худалдаха ту...лээд үлүүлэн дүүр...шодой дунда дэл...социалис мүрысөөндэ ... отделениин хонишод ... гараа.

...тделениин хонишод ... хонин бүриһөө 109 ...абажа, томо болгоо ...хэдэ отделениин тү...шод Гатап Шойбо...дна-Самбу Токуренов, Дулма Мурдонова, ... Шойбонов гэгшэд ... хонин бүриһөө 103 хурьга абажа, түл... байна.

...най отделениин хо...ерэхэ жэлдэ ямар ...дые абажа байнаб, ... Сэлэнгын аймагуу...уу хонишодой үүсхэ...дэмжэһэн хонишод ...? — гэжэ эндэхи ... эхин организациин ...рь Б. Д. Халудоров...ахадамнай:

...онишоднай ехэхэн лэ ...дые абажа байна. ...удалаар манай кол...түрүү хонишон, Лени...енто Гатап Цыбико...Шойбоновтой уулзажа ... һаатнай, һайн бэ... гэжэ харюусаба.

... Цыбиковичнай набтаршаг нарин бэетэй, табиг гаража ябаһан хүн байшаба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан, тэндэ шархатаһан, Германиин түб Берлин хото хүрэтэр ошоһон юм.

Дайнай һүүлээр түрэл колхоздоо бусажа ерээд, элдэб ажалда, тэрэ тоодо трактористаар, барилгашаар хүдэлһэн байха. 1959 ондо хонишон болоjo, эхэ хонидой отара тушаажа эбаа һэн.

Урагшаа һанаатай, хүндэ хүшэр юумэнһээ сухарихагүй фронтовик Гатап Цыбикович хонин ажалай оньһо ехэ оролдосотойгоор шудалжа эхилээ һэн. Тэрэнэй эрмэлзэлгэ, оролдолго дэмы бэшэ байгаа. Хэдыхэн жэлэй үнгэрөөд байхада, Г. Ц. Шойбонов гансашье колхозойнгоо бэшэ, харин бүхы аймагайнгаа түрүү хонишодой нэгэн болоод байгаа бэлэй. Һүүлэй арбан жэлэй туршада суута хонишон даажа байһан отарынгаа 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа доошо бэшэ хурьга абажа, колхоздоо тушаана.

Гатап Цыбиковичэй гэртэ халуун сай ууjа байжа хөөрэлдэнэбди. Өөрынгөө ажал хүдэлмэри тухай хөөрэхэдөө:

— Бидэнэр хурьгаяа бүри эртэ, январь һараһаа эхилжэ абадаг гээшэбди. Манай эрхэ байдалда энэ тон зохихо юм. Энэ жэл манай отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 116 хурьга абажа, томо болгоо юм. Эхэһээ таһалагдаһан хурьганай шэгнүүр 23—24 килограмм болоо һэн. Нэгэ хониһоо 4,9 килограмм нооһо хайшалаабди, — гэбэ.

Г. Ц. Шойбоновой отара Бүтүү гэжэ ольтирог дээрэ байдаг. Эрхүү голоор ороймгдоһон энэ ольтирог 190 гектар талмайтай. Энээхэн газар дээрэ хонинoй хэдэн отара байрланхай.

Мүнөө Г. Ц. Шойбоновой отарада үбэлжэлгэ муу бэшээр үнгэржэ байна. Гэр байрань дулаан, хонид гүйсэд хүрэхэ тэжээлээр хангагданхай. Хүшөөр һулашаг хонид илгагдаад, бордогдожо эхилэнхэй. Отарын хонишод хурьга абахаяа бэлдэжэ байна.

— Борьёогой болон Сэлэнгын совхозуудай залуу хонишод Виктор Базаровай, Цырендоржо Шиндаковой уялгатай танилсаа гүт? — гэжэ Гатап Цыбиковичһээ асуубабди.

— Танилсаа даа, тон шухала үүсхэл эгээл саг соонь залуу нүхэд гаргаа гээшэ.

— Зай, та юун гэжэ бодонобта?

— Манай отарын байдал, тэдэ нүхэдэй отарын байдалһаа ондоо ааб даа. Тиибэшье һаань, мүрысөөндэ оролсохол һанаатайб.

— Ямар уялга абабат?

— 100 эхэ хонин бүриһөө 115-һаа доошо бэшэ хурьга абаха, хонин бүриһөө 4,9 килограмм нооһо хайшалха, хурьгадаа тус тустань 24—25 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь таһалха уялга абаха гэжэ шиидэнхэйб.

Олон жэлэй туршада хонин ажал дээрэ хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон, ажалша бэрхэ Г. Ц. Шойбоновой хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь найдамтай.

Ц. СУБАНОВ,
манай тусхай корр.

Зэдын һаалишадай үүсхэл дэмжэе

...МТААРАА ОРОЛДОХО ХЭРЭГТЭЙ

...эй һү шэмэ дээ...хэ, фермэ дээрэ ...эрые сахиха, хүн...элмэреэ бүхыдэнь ...оруулха, ажалдаа ... түйлалтануудые ...лхэ талаар Тула...бластиин Ленинэй ...тэ колхозой, мүн ... республикын Зэ...агай Ленинэй нэ...э колхозой һү һаа...ермэнүүдэй кол...үүдэй гаргаһан ...эшэгүүдтэй танил...байхадаа, бидэнэр ...э ехэ хэрэгтэ хуби...оруулха хүсэлтэй...

...ай фермэ үнеэн бү... 2310 килограмм һү ... колхоз, аймаг ... эрхимлэжэ, ...эй райкомой, ...эдкомой дам...ын Улаан туг бү...барижа ябанабди. ...доной энэ үеынхи...суулбал, үнеэн бү... 180 килограмм һү һаагаад байнабди. ...эмнай ажалша һаалишад олон. Ок...н Революциин ор... Софья Платоновна ...еева үнгэрһэн 10 ... туршада үнеэн ...ө 2565 килограмм ...нхай. Мүн Евгения ...на Семенова энэ ...неэн бүриһөө 2418 ...мм һү абаад бай...

...маа һайнаар ябуул... ехээр һааха арга ...ко фермэдэмнай ... бии гэжэ хэлэхэ ...эй. Үнеэдээ оньһон ... һаадаг болонхой... байра сэбэрлэхэ хү...ри оньһожоруу...һан. Авто-уһалуури тодхогдонхой. Үбһэ, тэжээлээршье бараг хангагданхайбди.

Эдэ бүхы арга боломжонуудаа хаража үзөөд, энэ үбэлжэлгын 7 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1650 килограмм һү һааха гэжэ шиидээбди. Энэмнай нёдондоной үбэлжэлгын найман һарынхитай адли болоно. Манай түрүү һаалишан С. П. Тимофеева энэ үедэ үнеэн бүриһөө 1900 килограмм, Т. С. Максимова — 1800, К. А. Вагина — 1700 килограмм һү һааха байһанаа мэдүүлээ.

Иимэ ехэ һү һаахын тула үнеэдээ үдэртөө гурба дахин, һая тугаллаһан гунжадаа бүришье ооо дахин һаахабди. Үнеэдтээ үдэртэ 15—20 килограмм хүртэхөөр эдюулхэ куукузику бии. Энэ шэмэтэ тэжээл хабар болотор хүрэхэ юм. Апрель хүрэтэр эдюулхэ кукурузын силос бии. Тэрэнээ үдэртэ үнеэн бүридэ 15 килограмм хүрэтэр эдюулхэбди. Мүн үбһэ, һолоомо яһала бэлэдхэгдэнхэй. Таряа талханай зүйлые силостэй холижо, үнеэдтээ үгэдэгбди.

Фермэдээ ариг сэбэрые наринаар сахижа, һүеэ бүхыдэнь 1-дэхи, 2-дохи группын шанартайгаар тушаахабди. Мүнөө үедэ һүнэймнай тоһолиг 4,1—4,2 процентдэ хүрэнэ. Саашадаашье һүнэй тоһолигые алдахагүй гэжэ оролдохобди.

Һаалишад, малшадай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилгоор декабриин 1-һээ зоотехническэ һуралсал фермэ дээрээ эмхидхэхэбди. Малшадайнгаа дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хоорондоо мүрысэдэг Үбэр-Хэрээдэй фермэдэ ябалсажа, хүдэлмэриингөө дүн шалгалсажа байхабди.

Тиигэбэшье ажалдамнай һаад хүргэдэг дутуу дунда юумэн үшөө бии гээшэ. Жэшээнь, үнеэдые һаадаг түхеэрэлгэнүүдээ, амһартануудаа угааха таһалга, хэрэгсэлнүүд байхагүй.

Колхоздомнай һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха талаар хүдэлмэри үшөөл һула гээшэ. Һаял һүтэй үнеэдые, тэдэнһээ абтаһан эмэ гунжадые илгажа, тусхай фермэ эмхидхэхэ хүдэлмэри ябуулагдажа захалаа. Гол түлэб энэ ушарһаа колхознай бүхы дээрээ һү бага һаана. Үнгэрһэн арбан һарын туршада колхознай үнеэн бүриһөө оройдоо 1696 килограмм һү һаагаад байна бшуу. Колхознай мянгаад үнеэтэй. Тэдэнһээ 16 мянга гаран центнер һүн абтаад байна. Хэрбээ үнеэдэйнгээ үүлтэр һайжаруулаа һаа, хоёр дахин ехэ һү һааха аргатай байнабди.

М. КУРАНОВ,
Хяагтын аймагай «Родина» колхозой Ивановкын фермые даагша.
С. ТИМОФЕЕВА,
Т. МАКСИМОВА,
К. ВАГИНА,
һаалишад.

...дэ ...гаи ...нтнерээр ...үлбэ

«Заветы Ильича» совхозой Гильбэрын отделениин овощ ургуулагшад аймаг соогоо ажал хэрэгээрээ үнинэй суурханхай. Энэ жэлэй сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, тэдэнэр овощой үндэр ургаса хуряагаа. Эндэхи огородшод хамта дээрээ 4826 центнер овощ суглуулха даабаряа 7235 центнертэ хүргөө. Отделениин овощ ургуулагшад гүрэндэ 6169 центнер үгэрсэ, помидор, капуста тушаажа, жэлэйнгээ түсэб 104 процент дүүргээ. Энэнь үнгэрэгшэ жэлдэ тушааһанһаань 1000 центнерээр ехэ болоно.

Бутыд Жигжитовагай хүтэлбэрилдэг звено ажалай эрхим амжалта туйлаа. Звеногой гэшүүд гектар бухэнһөө 223 центнер үгэрсэ, 525 центнер капуста хуряаба. Звеногой хүтэлбэрилэгшэ Бутыд Жигжитова, мүн Галина Гончикова, Зинаида Очирова эрхимээр хүдэлөө.

А. НАГАСЛАЕВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Улаан-Үдын аймаг.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВ нүхэр Ю. ЦЕДЕНБАЛТАЙ хани ёһоор уулзаба

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй, МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цеденбалай хоорондо ноябрийн 27-до уулзалга болобо.

Коммунис ба социалис байгуулалтын, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй ба уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар нүхэр Л. И. Брежнев, Ю. Цеденбал һанамжаяа хэлсэһэн байна.

Уулзалга үнэн зүрхэнэй хани барисаанай, зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар ниитэ нэгэн һанал бодолтой байлгын оршон байдалда үнгэрөө.

САМОЛЁТ ДЭЭРЭҺЭЭ ЭЛЬГЭЭГДЭҺЭН ТЕЛЕГРАММА

Монголой Арадай революционно партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. ЦЕДЕНБАЛДА

МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ж. БАТМУНХДА

Хүндэтэ нүхэд!

Аха дүү Монгол ороной газар дайда дээрэһээ бусахадаа. Советскэ Союзай партийно-правительственна делегацие хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайтнай түлөө Таанадта, МНРП-гэй Центральна Комитедтэ, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумдэ, МНР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, бүхы монгол арадта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалангаа хүргэжэ байһанаа үшөө дахин мэдүүлнэбди.

Бидэнэй хабаадаһан, МНРП-гэй III съездын болоһоор, Монголой Арадай Республикын тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ социалис Монгол ороной гайхамшагта туйлалтануудай, эбдэршэгүй совет-монгол хани барисаанай толотомо гэршэ болоjo үнгэрөө.

МНРП-гэй XVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ, МНР-тэ социализм байгуулгые дүүргэхэ замдаа, Азида ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень Монголой Арадай-революционно партида. Танай ороной бүхы ажалшадта хүсэнэбди.

Аха дүү монгол арадта зол жаргал, һалбаран хүгжэхыень хүсэнэбди! КПСС-эй ба МНРП-гэй, Советскэ Союзай ба Арадай Монголой хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон хүгжэн һалбараг лэ!

Л. БРЕЖНЕВ, А. ГРОМЫКО, Д. КУНАЕВ, Т. УСУБАЛИЕВ, И. НОВИКОВ, И. АРХИПОВ, Н. БАННИКОВ.

СССР-эй ба МНР-эй ХООРОНДОХИ ХЭЛСЭЭНДЭ ГАР ТАБИГДАА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Советскэ Союзай ба МНР-эй хоорондохи экономическа харилсаае саашаданъ хүгжөөлгэдэ хабаатай асуудалнуудаар хэлсээнүүдтэ ноябрийн 27-до Правительствын байшан соо гар табигдаа.

Совет партийно-правительственна делегациин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. Майдар хэлсээндэ гар табиба.

Совет талаһаа — партийно-правительственна делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, делегациин гэшүүд: КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Киргизэй Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Т. У. Усубалиев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Банников, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, СССР-һээ МНР-тэ байдаг элшэн сайд А. И. Смирнов, мүн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшад — КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн К. В. Русаков, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн А. М. Александров болон бусад тусхай тушаалтад:

Монголой талаһаа — МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, Арадай Ехэ хуралай депутадууд, правительствын гэшүүд ба бусад тусхай тушаалтад хэлсээнүүдтэ гар табилгын үедэ байлсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ Союзай ба МНР-эй хоорондын хэлсээндэ гар табилгын үедэ. Фототелеграфаар абтаба.

СОВЕТ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ МНР-һээ МОРДОБО

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МНРП-гэй III съездын болоһоор, Монголой Арадай Республикын тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадаһан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци ноябрийн 27-до Эхэ орондоо ошохоёо мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Киргизэй Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Т. У. Усубалиев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Банников гэгшэд Улаан-Баатарһаа мордоһон байна.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх, МНР-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Н. Жагвэрал, С. Жалан-Ажав, С. Лузсан, Н. Лувсанравдан, Д. Майдар, Д. Моломжамц, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд Б. Алтангэрэл, Т. Рагча, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Чимиддорж, республикын правительствын гэшүүд, Монголой ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд СССР-эй ба МНР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Буянт-Уха гэжэ аэропорт дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые, Совет делегациин гэшүүдые үдэшэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. П. Рубен түрүүтэй совет олониитын делегаци үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

МНР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, СССР-һээ МНР-тэ байдаг элшэн сайд А. И. Смирнов, совет посольствын, МНР-тэ байдаг бусад совет эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд аэродром дээрэ байба.

Советскэ Союзай, Монголой Арадай Республикын Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө, ехэ буугаар 21 дахин салют үгтөө.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Ю. Цеденбал Монголой Арадай армиин сэрэгшэдэй хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа, мэндэшэлэлдэбэ.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Совет делегациин гэшүүд Улаан-Баатарай ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэдтэй хани халуунаар хахасаһан байна. «КПСС — МНРП!», «Найрамдал — хани барисаан!», «Замдаа һайн ябажа хүрэгты, хүндэтэ совет аха дүүнэрнай!» гэһэн үреэлэй үгэнүүдээр харюусаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин портредүүдые, амаршалгын транспарантнуудые бариһан предприятинуудай, барилгануудай хүдэлмэрилэгшэд, залуушуул аэродром дээрэ ерээ. «КПСС мандаха болтогой!», «МНРП мандаха болтогой!» гэһэн транспарантнууд ородоор, монголоор бэшэгдэнхэй.

Һурагшад нүхэр Л. И. Брежневтэ, совет бусад айлшадтаа баглаа сэсэгүүдые бариба.

Нүхэд Ю. Цеденбал, Ж. Батмунх, Л. Ринчин нүхэр Л. И. Брежневтэ, Совет партийно - правительственна делегациин гэшүүдтэ замдаа һайн ябажа хүрэхыень хүсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн К. В. Русаков, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн А. М. Александров болон бусад тусхай тушаалтад Улаан-Баатарһаа мордоо.

СОВЕТ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ БУСАБА

МНРП-гэй III съездын болоһоор, Монголой Арадай Республикын тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадаһан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци ноябрийн 27-до Эхэ орондоо бусажа ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Киргизэй Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Т. У. Усубалиев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Банников, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, СССР-һээ МНР-тэ байдаг элшэн сайд А. И. Смирнов делегациин бүридэлдэ ороһон байна.

Замдаа делегаци Эрхүүдэ халта тогтоо. КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой бюрогой гэшүүд, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, граждан авиациин министр Ю. П. Бугаев, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, Забайкалиин сэрэгэй округой сэрэгшэдые командалагша, армиин генерал П. А. Белик делегацие угтаба.

Эрхүү хотын ажалшад аэропорт дээрэ делегацие амаршалһан байна.

США-гай Президент Дж. Фордтой Владивосток шадар уулзаһан, аха дүү Монголой һайндэртэ делегациин хабаадаһан тухайда нүхэр Л. И. Брежнев областиин ба хотын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө, тобшохоноор мэдээсэһэн байна. Л. И. Брежнев орон доторой байдалай зарим асуудалнууд тухайда тогтон хэлэбэ. Эрхүүгэй ажалшадай ажал хэрэгүүд тухайда областиин хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьта хөөрөө.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕН БАРЮУЛАЛГА

Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй — МНР-эй эгээн олон зоной хабаадаг ниитын эмхиин эдэбхитэд ноябрийн 26-да Улаан-Баатартахи Хани барисаанай байшан дотор суглараа. Арадуудай хани барисаанай орден тус бүлгэмдэ баярай оршон байдалда барюулагдаба. Монголой Арадай Республикын, Советскэ Союзай арадуудай хоорондын хани барисаа, харилсаа холбоое бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьянуудтай байһанайнгаа түлөө энэ бүлгэм иимэ шагналда хүртөө юм.

Баярай суглаае МНРП-гэй ЦК-гай секретарь, Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй Түбэй соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. Чимиддорж нээгээ.

Совет партийно-правительственна делегациин гэшүүн — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаевта үгэ үгтэбэ. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

— Хани барисаан — бидэнэй хамтын тон ехэ туйлалта мүн. Һунгаан шэлэһэн энэ замаараа ехэ юумэ туйланхайбди. Гэхэтэй хамта политическэ, моральна саашанхи арга боломжомнай онсо омогорхол үүсхэнэ. Советскэ Союзай ба Монгол ороной бата нэгэдэл, бүхы аха дүү социалис оронуудай нягта эмхидэл, дэлхэйн социализмын нэрэ хүндын хэлбэршэгүй ургалтаар баталагдаһан манай хамтын уг зорилгонуудай һүр һүлдэ амгалан байдалай ба социальна дэбжэлтын хэрэгэй, агуу ехэ Ленинэй хэрэгэй хододоо илан мандаха байһанда этигэдэг бата этигэл бидэнэй сэдьхэлдэ нэбтэрүүлэ бадаргана, — гэбэ.

Нүхэр Д. А. Кунаев тус бүлгэмые шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаад, нэрьемэ шанга альга ташалгаар угтагдан, Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй туганнь Арадуудай хани барисаанай орден зүүлгэбэ.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй Түбэй соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ С. Лувсан харюугай үгэ хэлээ.

Бидэнэй хүдэлмэридэ энэ шагналһаа үлүү хүндэтэй сэгнэлтэ байхагүй, тэрэнэй нэрэнь арадуудай хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болоно.

Манай арадуудай аха дүү ёһоной хани барисаанай һабагшануудые саашаданъ улам бэхижүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ, монгол-совет хани барисаае манай нангин туйлалта гэжэ сахин батадхахабди. Юундэб гэхэдэ, манай хүсэнэй эшэ нүхэсэл болоно гэжэ С. Лувсан хэлэбэ.

Эндэ сугларагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые бүгэдын дуугаар баталан абаа.

Улаан-Баатар.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Декабриин 8-най амаралтын үдэрые 1974 оной декабриин 6-най пятницада болгохые СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо.

ХҮРШЭНЭРЭЙ УУЛЗАЛГА

Бэшүүрэй аймагай хүршэ хоёр ажахынуудай: Бага-Куналейн «Победа» колхозой, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой таряанайшье полинууд зэргэлэнхэй, газар уhаниншье хилэлдэг. Хёлго мүрэнэй эрьеэр эндэхи таряашад түбхинэнхэй. Эдэ хоёр ажахын хүдэлмэрилэгшэд бэе бэесынгээ ажал хэрэгээр хододоо hонирходог, хүдэлмэриин дүнгүүдые ходоодоо сасуулдаг юм.

Эдэ хоёр ажахын харилсаанууд олон янзаар бэелүүлэгдэнэ. Бэе бэесынгээ ажал шалгалсана, юрын уулзалга болоно. hаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэд: Узколугска фермынхид Бага-Куналейн hаалиин комплексын ажалшадтай бэе бэедээ ябалсажа, ажалаа харалсаhан байна.

Эндэ hая эдэ хоёр ажахынуудай түлөөлэгшэдэй уулзалга болобо. «Победа» колхозой делегаци Поселье гэжэ Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой түб hууриин айлшалжа ерэбэ. Колхозой түрүүлэгшэ В. В. Смолин, тракторна бригадын бригадир П. И. Плюснин, түрүү hаалишан Селиванова, колхозой партийна комитедэй секретарь Г. П. Смолин, колхозой главна мэргэжэлтэд. Бага-Куналейн колхозой делегацида оролсожо ерээ.

Поселье hууринай соёлой байшан соо хүн зон дүүрэн. Мүрысэдэг хоёр ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй уулзалгын үдэшые Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор Ф. Е. Ефимов нээбэ. Удаань ажал хүдэлмэриингөө дүнгүүд тухайда нүхэр Ефимов хурянгытаар хөөрэбэ.

— Манай хоёр ажахы хэдэн жэлэй туршада мүрысэнэ. Бэе бэеэ шалганабди. Жэл бүри ажалайнгаа дүнгүүдые гарганабди, — гээд нүхэр Ефимов хөөрөөгөө эхилбэ. — Иигэжэ байхадаа, манай хүршэнэрэй түйлалтаар баясадагбди, hургаал абахаар юумэнhээнь hургаал абадагбди. Манай ажахын хүдэлмэриин зарим дүнгүүд иимэ гэбэл: газар таряалангаар абаhан уялгануудаа дүүргээгүйбди. Тон эрхим шанартай үрэhөөр тарилга хэгдээ hэн. Зүгөөр ган гасуур боложо, хүлеэгдэhэн ургаса абтаагүй. Тиигээшье хадаа зарим бригаданууд бараг ургаса абаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Тракторно-таряан ажалай 1-дэхи бригада гектар бүриhөө 14 центнер таряа хуряагаа. Хоёрдохи бригада гектарай 9,5 центнер таряа абаhан байна. Манай ажахыда бэрхэ, ажалаараа суурхаhан механизаторнууд олон даа. В. С. Новокрещенных, А. Г. Конечных болон бусадые тоолохо болоо hаа, олон бии. Таряанай ургасын муушаг байгаашье hаань, hайн шанартай үрэhэн сүм хаагдаа. 1-дэхи классай 7200 центнер үрэhэн хаагданхай. Тэрэнэй ехэнхинь шэниисэ юм.

Мал ажалай талаар абтаhан уялгануудай дүүргэгдэжэ байhан тухайда совхозой директор саашань хөөрэбэ. hү hаалгаар, мал таргалуулгаар түс ажахы нёдондо жэлэйхиhээ hураггүй hайн үрэ дүн түйлаhан байна. Ноябриин 17-до түс совхоз гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Нёдондо энэ үеынхитэй сасуулбал, 2121 центнер hүн ехээр hаагдаа, энэнь 15 процентээр ехэ болоно. Hooho гүрэндэ худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнхэй. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб дүүргэгдэхэ.

Мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргэ

Ажал хэрэгээ шалгалсаха гээшэмнай бэе бэесынгээ хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэ түлхисэ болохо байна, — гээд, нүхэр Ефимов үгээ дүүргэбэ.

«Победа» колхозой түрүүлэгшэ В. В. Смолин харюугай үгэ хэлэбэ: — Энэ нютагта хүдэлжэ, ажалайнгаа зам эхилhэндээ сэдьхэл зүрхэндөө баярай ошо хадагалжа ябадагбди. Барисаагаа улам батадхахаяа мүнөө ерээд байнабди.

Газар таряалангай ажахын зарим дүн харуулба. Таряанай ургаса тиимэ hайн байгаагүй. Дунда зэргээр гектарай 10,9 центнер ороohото ургамал абтаа. Нэгэдэхи бригадын таряашад гектарай 13,5 центнер ургаса хуряагаа. А. Я. Фалилеевэй даадаг огородой бригадын гэшүүд бараг ургаса абаа. Дунда зэргээр гектар бүриhөө 140 центнер огородой эдеэ абаhан байна. Гансахан энэ hалбариhаа 100 мянган түхэригэй олзо ороо.

Мал ажал хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар хүршэнэрhөө муу дүнгүүдтэй ябанабди гэжэ нүхэр Смолин эндэ мэдүүлбэ. Илангаяа хонин ажал дээрэ үрэ дүнгүүднай муу. Хэрбээ саада жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаhан hаа; байгша ондо 80 хурьган абтаа. Хонин бүриhөө 5 килограмм ноohо хайшалhан hаа, 4 килограмм хайшалагдаа. Мүн hү hаалгааршье бидэнэрэй ажалай дүн хүршэнэрhөө доогуур ябана.

hаалиин комплекс бүтээгдэнхэй. Мүн гахай үсхэбэрилхэ, шахаха комплекс баригдаа. Энэ барилга хэхэдээ хүршэнэрэйнгөө ажал хаража, дүршэлыень халан абаа юм. Гахай үсхэбэрилгэ олзотой hалбари мүн.

— Хоёр ажахын мүрысөө шалгаха гээшэ мини лэ дүн гаргалган бэшэ юм. Хүршэнэрэйнгөө ажахын бүхы hалбаридахи ажал хэрэгые хёрхоор хаража байдагбди, — гэжэ нүхэр Смолин мэдүүлбэ. — Эдээн тухайдань колхозникуудтаа хөөрэжэ үгэдэг байнабди.

Энэ жэлдэ Бага-Куналей hууринда соёлой байшан, хүгжэмэй hургуули, спортивна hургуули баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа гэжэ колхозой түрүүлэгшын мэдүүлхэдэ, баясамаар байгаа.

— Залуушуулнай сагаа hайнаар үнгэргэхэ аргатай болоо. Уран hайханай самодеятельность хүгжөөхэ, арадай хоор байгуулха хүсэлэнтэйбди. Мүнөө манай артиснар — уран hайханай кружогойхид таанадтаа бэлэг болгон багахан концерт асараа.

Мүрысөөгөө улам үргэн, гүн удха шанартай болгоё. Зарим hалбаряараа бэе бэеhээ гээгдээшье hаа, нүхэд ёhоной туhаламжа бэе бэедээ үзүүлжэ, бүгэдэ дээрээ амжалта түйлая. Барисаагаа улам батадхая гэhэн бүгэдэнэй hанамжа, хүсэл эрмэлзэл энэ үдэшэ хэлэгдэбэ.

Удаань Бага-Куналейн соёлой байшангай артистнарай концерт эхилбэ.

Д. ЖУГДУРОВА.

АЖАЛААР ОЛДОЬОН МЭРГЭЖЭЛ

Доржо-Лубсан Дондопов «Байгал» гэжэ hуралсалай ажахын Гурэльбын hү hаалиин фермэдэ hаалишанаар олохон жэлэй туршада хүдэлнэ. Мал ажалда хүдэлжэ үзөөгүй, дүй дүршэлөөр бага, hаалишанай ажалай нюусые мэдэхэгүй дээрэhээ тэрэ түрүүшын үедэ яhала ядалдаhан байха.

«Эрэ хүн зориhондоо» гэhэншүү Доржо-Лубсан hаалишанай хүшэр хүндэ мэргэжэл заатагүй шудалха гэжэ шиидэбэ. Үбэлэй хүйтэн, зунай халуун гэнгүй, үсэд нэтэрүүгээр оролдон ажаллажа эхилбэ. Иигэжэ даажа абаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаhанайнгаа ашаар тэрэ ажахынгаа эрхим hаалишадай тоодо орожо шадаа hэн.

— Бусад hаалишадые харахадамни, ямаршье ядамаггүй хүнгэхэнөөр, гарайнгаа үзүүрээр хүдэлжэ ябаhандал үзэгдэдэг hэн. Заримандаа атаархахаш. Досоо хүлгэжэ, хорон бусалха. Теэд бусадhаа дутуугүй hайнаар хэхэ гэхэдэш, юуншье бүтэжэ үгэхэгүй. Хүдэлхэ юм гү, али болихо юм гү гэжэ хоёр тээшээ хэлбэлзэжэ байhан энээхэн хүшэр хүндэ үедэмни дүй дүршэлтэй hаалишадай намда туhалаагүй hаань, юун болохо hэм, өөрөөшье мэдэнэгүйб, — гэжэ мүнөө Дондопов үнгэрhэн байдалаа hанан хөөрэнэ.

— hаалишанай ажал хүшэр хүндэ гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ ха юм даа. Гансал урмаа бү хухара. Ши баhал бусадhаа дутуугүй, ажалладаг болохош. Бэедээ найда, — гэжэ дүршэлтэй hаалишан Р. П. Ивановагай найдамтайгаар хэлэhыень Дондопов мүнөөшье болотор мартадаггүй, омог баяртайгаар hанажа ябадаг.

Он жэлнүүд үнгэржэл байба. Дондопов үсэд нэтэрүү ажалаараа hаалишанай мэргэжэл гүйсэд шудалжа, дүршэлтэй hаалишадай тоодо ороо hэн. 1971 ондо тэрэ ВДНХ-гай бронзо медаляар шагнагдаа бэлэй. Тиихэдэ 1973 ондо hаалишадай социалис мүрысөөнэй дүн согсолходо, ВДНХ-гай алтан медальда хүртэhэн байгаа.

Юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ Доржо-Лубсан Дондопов үнеэн бүриhөө 4030 килограмм hү hааха гэhэн социалис уялга абаhан юм. Ажахын түрүү hаалишан байгша оной арба hарын туршада үнеэн бүриhөө 4155 килограмм hү hаажа, жэлэйнгээ уялга амжалтатайгаар дүүргэбэ.

С. ХАЛТУЕВ.

Партийна ажабайдал

ТОГТООЛ ДҮҮРГЭГДЭХЭ УШАРТАЙ

Захааминай аймагай ой модоной оньhожоруулагдамал ажахын партийна организациин тоосоото hүнгаалтын суглаан hая боложо дүүрэбэ. Түс организациин секретарь В. К. Метленко тоосоото элидхэл хэбэ. Тиихэдээ hайн талыень онсолон харуулха зуураа, дутуу дунданuудаа тодо болгоhон байна.

Түс ажахын коллектив юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы удха шанартай дүрбэдэхи жэлдэ габшагайгаар ажаллажа байна. Продукци гаргаха байгша оной гурбадахи кварталай түсэб 102 процент, тэрэниие худалдалга 118 процент дүүргэгдээ. Гадна модо hуулгаха түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ, ойн оёор сэбэрлэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ юм.

Мүн энэ ажахын барилгын бригада яhала hайнаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Хоёр байратай хоёр гэр, hамар хадагалха хоёр амбаар барижа, ашаглалгада тушаагаа.

Энэ амжалтануудта коммунистнуудай оруулhан хубита горитой гээд элидхэлшэ мэдүүлбэ. Үнэхөөрөөшье, даажа байhан ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэдэг партиин гэшүүд эндэ олон юм. Цахирай лесничествын хүдэлмэрилэгшэ И. И. Гидирин, профсоюзай организациин түрүүлэгшэ Д. У. Степанов, модошо дархан Ц. М. Будаев, Сээжын лесничествэдэ 20 гаран жэл соо хүдэлжэ байhан П. Фролов болон бусад габшагай ажалаараа аймаг соогоо суута гаранхай. Коммунистнууд Гидирин, Будаев гэгшэд 1973 ондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ онсо шалгарhанайнгаа түлөө «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгтэ хүртэhэн байха юм.

Тоосоото үе соо партийна хамтын суглаанууд уставаар хараалагдаhан болзортоо үнгэргэгдэдэг байгаа. Эндэ элдэб шухала асуудалнууд зүбшэгдэhэн байна. Гэбэшье суглаанууд дээрэ ганса үйлэдбэриин асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаад лэ, парти доторхи хүдэлмэри ёhоор хэлсэгдэнгүй үнгэрдэг байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Коммунистнууд партийна суглаандаа саг болзор соогоо ерэдэг, тэндэ табигдаhан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ идэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа. Нүхэд А. Д. Прокудин, С. К. Казазаев болон бусадые тэдэнэй тоодо нэрлэмээр.

Гэбэшье зарим коммунистнууд ямаршье шалтаггүйгөөр суглаандаа ерэдэггүй. Жэшээлхэдэ, суглаанда ходол ерэдэггүй байhан Р. Бадмаевые бюрогой заседанида нэгэнтэ бэшэ урижа, юундэ иимэ ябадал гаргадаг байhыень хэлсэhэн байха. Теэд энэ нүхэр заhараагүй. Тиимэhээ түс суглаан дээрэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэрэниие эрид шүүмжэлбэ. Мүн ажалай журам эбдэдэг, архи уудаг зон бии гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, ой модоной түс ажахын гаражай механик А. Островский хүдэлмэрилэгшэдтэеэ суг архи уудаг байгаа. Энээнhээ боложо, гаражай коллективтэ ажалай журам эбдэхэ ушар дайралдаhан байха. Тиимэhээ эндэ хүдэлдэг коммунистнууд иимэрхүү ушартай эрид тэмсэхэ ёhотой гэжэ заагдаа.

Тон ехэ дутуу дунданuудай нэгэн партийна организациин удаанаар ургадаг ушар болоно. hүүлэй хэдэн жэл соо партида нэгэшье хүнэй шанаар абтаагүй байхадань, юундэ хэншье hанаагаа зобоогүй гээшэб? Харин коммунистын үндэр нэрэ зэргэ абажа ябамаар зон түс ажахыда олон ха юм. Тэдэнэрэй дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайнаар ябуулаагүй байhанай хойшолон гаража ерэнэ.

Мүн эндэ байгаа оньhон техникын аша үрэтэйгөөр [...]лэгдэдэггүй байhаны[...] хэрмоор. Энэ хэрэгтэ [...]нистнууд эдэбхитэйгээ[...] сожо, hайн хубилалт[...] түйлаха уялгатай гээд [...] дээрэ нэгэн дуугаар [...] дээ.

Дээрэ хэлэгдэhэн дут[...]дануудые усадхахада [...] хэмжээ ябуулгануудые [...]раалhан тогтоол [...] хабаадагшад баталан ай[...].

hүүлдэнь Захааминай аймагай ой модоной оньhо[...]лагдамал ажахын [...] организациин бюро [...] бүридхэгдэжэ, секрета[...] В. К. Метленко дахин [...]гагдаба.

Б. ШОБ[...]
хүдөө ба[...]

УЯЛГАЯА ХОЛО ҮЛҮҮЛЭН

Табан жэлэй түрүүшүүл

Мал ажалда хүдэлжэ байhан хүн бэрхэшээл гээшые яhала үзэhэн, бэе дээрээ туршаhан байха. Илангаяа шэмэрүүн хүйтэн уларилтай Аха нютагта үбэлдөө үбhэ тэжээл дуталдахаяа hанадаг юм.

— Малай тэжээлэй хомор дээрэhээ үбэл, хабарые арай шамай дабажа гараха баатай болодог hэмди, — гэжэ «Улаан Аха» колхозой үнинэй hаалишан Дари Данзановна Гармаева хөөрэнэ.

Харин мүнөө адуу малай тоо толгойе олошоруулха, үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ ёhотой анхарал хандуулагдадаг боложо, үнгэрhэн сагай бэрхэшээлнүүд дабагдажа, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ, газар элдүүрилгэ hайжаруулагдаа. Хада уулын соорхой болон нуга талаянда зелёнко, олон жэлэй ногоон таригдадаг болоо. Ган гасууртайшье жэлдэ таримал ногооной hайн ургаса абтана. Иигэжэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлэгдэнэ, шадал тэнхээтэй түл абтажа, гаргүйгөөр томо болоно.

Колхозой түрүү hаалишан Дари Данзановна Гармаева нютагай үүлтэрэй 20-ёод үнеэ харууhална. Тэрэ үнеэн бүриhөө 700—800 килограмм hү hааха гэhэн уялгаяа холо үлүүлэн дүүргээ. Мүнөө үедэ үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү hаажа, жэлэйнгээ түсэб 9 hарын туршада дүүргээд, ерэхэ жэлэй даабаряар ажаллажа байнхай.

Д. ДУГАРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Улаан Аха» колхозой түрүү hаалишан Д. Д. Гармаева.

Авторай фото.

14 hАРААР УРИД

Аймагай hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Ивалгын туршалгаүйлэдбэриин ажахын түрүү hаалишан Бимба Ринчиновна Гомбоева эрхим амжалта түйлаба. Түсэбтэ табан жэлэй хубиингаа даабари энэ нүхэр 3 жэл 10 hара соо дүүргээ. Түрүү hаалишан даажа абаhан бүлэг үнеэдhээ табан жэл соо 1925 центнер hү абаха түсэбтэй байбал, ноябриин 1-дэ 2079 центнертэ хүргэhэн байна. 1975 оной эсэс болотор түрүү hаалишан Б. Гомбоева 600 центнерhээ бага бэшэ hү табан жэлэй түсэбhөө гадуур hааха социалис уялга hаяхан абаба.

Энэ жэлэй эхиндэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсохо зуураа, Бимба Ринчиновна үнеэн бүриhөө тодорхойлхы жэлдэ 4000 килограмм hү hааха социалис уялга абаhан байгаа. Абаhан энэ уялгаяа түрүү hаалишан ноябриин 12-то бэелүүлээ. Жэлэй дүүрэтэр Б. Гомбоева үнеэн бүриhөө үшөө 300—350 килограмм hү hааха зорилготой.

Ивалгын ОПХ-гай hаалишад Дашима Очирова, Нима-Ханда Дараева, Цыбик-Дари Цыбикова гэгшэд хубиингаа табан жэлэй түсэб дүүргэхэ дүтэлөө. Тэдэнэр тодорхойлхы жэлэй эхинhээ 3100 килограммhаа дээшэ hү үнеэн бүриhөө hаагаа.

А. НАГАСЛАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

КПСС-эй райкомhоо мэдээсэнэ

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДӨӨ

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой бюро Худанай совхозой гурбадахи отделенидэ малай үбэлжэлгын хэр эхилhэн тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ шухала хэрэг эндэ тон муугаар ябуулагдана гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Отделениин хүтэлбэрилэгшэд малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхын тулада саг соогоо хэмжээнүүдые абаагүй байба. Мүнөө болотор малай байха хашаа, хорёонууд сэбэрлэгдээгүй, дулаалагдаагүй.

Отделениин hү hаалиин фермын байра сооонь хүйтэн, муухай. Бүри hаяын сагта үнеэдэй түрэжэ эхилхэеэ байгаашье hаань, мүртэй юумэн хэгдээдүй.

hүнэй шанар шалгаха лаборатори бии аад, тэрэнь хүдэлнэгүй. hү тушаажа абадаг таhалга соонь муухай, сонхонуудынь тэhэрхэй.

Малаа муугаар эдеэлүүлнэ гэжэ мүн лэ элирээ. Үбhэ, hолоомон буйлуулагдадагүй, тэрэ зангаараа үгтэнэ. Мүнөө болотор үнеэдэ уянда байлгаагүй байна.

Эндэ социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй. hаалишад hара, жэл соо хэды шэнээн hү hааха байhанаа хүсэд мэдэнэгүй. Муу харууhанhаа, hаалишадай, мал адуулагшадай ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаhанhаа боложо, hү абалга эрид доошолhон байха юм. Үдэр соо hаамхай үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 2,1 килограмм hүн hаагдана. Тиимэhээ түс отделени үдэртөө 280—300 килограммаар бага hү гүрэндэ тушаадаг болоо.

Эдэ мэтын дутуу дунданuуд совхозой дирекциин, парткомой отделениин хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ багатайгаар хандадаг байhанhаа болоо гэжэ бюрогой заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Отделениие эрхилэгшэ А. Н. Пятых, зоотехник В. П. Глухих гэгшэдтэ шанга зэмэ тохогдобо. Нүхэр Глухих даажа байhан тушаалhаа сүлөөлэгдөө.

Р. ЦЫМПИЛОВ.

ХҮГЖЭЛТЫ[...] ШЭНЭ ЗАМА[...]

Юhэдэхи табан жэлэй туршада ажахынуудые томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо талаар хараалагдаhан хүдэлмэри республикымнай колхоз, совхозуудта мүнөө түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудай тарилга нилээд ехэ болоо, адууhа малай тоо толгой олошоруулагдав, мүн хүдөө ажахын продукци абалгашье дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта, хүдөө ажахыhаа абтадаг шухала продукцинууд болохо hү, мяха, ноohо, үндэгэ үйлэдбэрилгэ үшөөл бага байжа, арад зоной эрилтэдэ хүрэнэгүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэhээ хүдөө абахын үйлэдбэриие промышленна hуури дээрэ табиха шухала болонхой.

Ажахынуудые томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэриин ябуулагдабашье, мал ажалай продукци ехэнхидээ жэжэ бригада, фермэнүүдhээ абтадаг hэн тула тэрэнэй гаргашань, өөрынь үнэ сэн ехэ байhан зандаа. Мүн тэрээниие абахын тула хүдэлмэриин хүсэн ехээр хэрэглэгдэhээр.

Урдань олон hалбаритай хүдөө ажахы эрхилхэ баатай байгдаа. Харин мүнөөнэй байдал тад ондоо болонхой. Тиимэhээ ажахынуудаа түргэнөөр томодхожо, индустриальна арга хэрэглэхэ, эрдэмэй түйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ саг ерээ. Тиигэжэ ойрын жэлнүүдтэ ажахынууд хоорондын томо комплекснууд баригдахаар хараалагдана. Нэн түрүүн адууhа мал шахан таргалуулха, үнеэд болохо хашарагуудые түлжүүлхэ комплекснууд гэхэ мэтэ эмхидхэгдэхэ юм.

Тэрэшэлэн таряанай оньhожоруулагдамал тоогууд, холимол тэжээлэй заводууд баригдана. Хартаабха, овощ ургуулха шэглэлтэй ажахынуудые, бригадануудые эмхидхэхэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Таряан ажалые томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо хүдэлмэри хадаа ниитын адууhа мал хүсэд хүрэхэ тэжээлэй корнеплодуудаар хангаха, мүн ороohо таряа, хартаабха болон овощ худалдаха түсэб дүүргэхэ хараатайгаар таригдаха болоно. Тэрээнhээ уламжалан, элдүүрилэгдэдэг газар табаарбан процентээр дээшэлүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Ороohо таряа абалга ямар аргаар дээшэлүүлэгдэхээр хараалагданаб? Нэн түрүүн гектар бүриhөө хуряагдадаг ургаса ехэ болгогдохо ёhотой. Тиихын тула зохид севооборот баримталха, газар элдүүрилгын шанар дээшэлүүлхэ, тарилгын болон хуряалгын болзор бага болгохо, ороohото ургамалнуудые заатагүй уhалагдадаг газарта тариха, органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ, ургаса ехэтэй сортын үрэhэ хүрэнгэ тариха гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганууд хэрэглэгдэхэ жэшээтэй.

Иимэ хэмжээнүүдэй абтаhанай ашаар 1980 ондо гектар бүриhөө арба нэгэн центнер ороohо, 1990 ондо арбан найман центнер таряа хуряадаг болохоор хараалагдана. Тиигэжэ ороohо таряан 80 процент ехээр абтадаг болохо түсэбтэй.

Ороohото ургамалай ургаса дээшэлүүлхын тула ямар хэмжээ ябуулганууд хараалагданхайб? Нэн түрүүн колхоз бүхэн өөрын үрэhэ хүрэнгэтэй байха, страховой фондын ороohо бэлдэжэ абаха болоно. Тэрээнhээ гадна, жэл бүри тогтууритай hайн ургаса абажа, үрэhэ хүрэнгын таряа абаха шэглэлтэй тусхай ажахынууд байгуулагдаха хараатай.

Эдэ бүгэдэ түсэбүүдэй бэелүүлэгдэhэнэй ашаар республикымнай колхозууд жэл бүри гүрэндэ 60.000 тонно ороohо худалдаха, колхозойнгоо гэшүүдтэ 34.000 тонно таряа хубааха, хүрэнгын болон страховой жасада 70.000 тонно ороohо таряа хаагаад, ниитынгээ адууhа малда 264.000 тонно таряа үгэхэ аргатай болохо юм.

Хартаабха болон овощ ургуулдаг ажахынуудшье өөhэдын шэглэлтэйгээр хүгжөөгдэхэ. Республикымнай арбан колхоз хартаабха ехээр таридаг байха. Тиихэдэнь Хяагтын аймагай «Дружба», Мухар-Шэбэрэй «Заганский», Бэшүүрэй «Рассвет» болон XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд, Улаан-Үдын аймагай «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восход», «Дружба» колхозууд, Түнхэнэй «Сибиряк», Загарайн «Гигант» колхозууд овощ ургуулдаг звенонуудаа томодхохо болоно.

Адууhа малай үбhэ, тэжээлшье бэлэдхэхэ талаар ехэ зорилгонууд хараалагданхай. Бэлшээри hайжаруулха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана. Тиигэжэ тээлнигүүд олоор баригдаха болоно. Тэжээлэй ургамалнуудые уhалагдадаг газарта тарихаар түсэблэгдэнэ. Минеральна болон органическа үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэхэ. Сабшалан бүхэниие оньhожоруулагдаhан лугомелиоративна отрядуудта даалгаха. 1974—1990 онуудай турша соо гуша мянган гектар сабшалан сэбэрлэн hайжаруулха. Олон жэлэй ногооной таригдаhан адууhа малай бэлшээри 1990 ондо 36 мянган гектарта хүрэжэ, үнеэн бүридэ 0,7 гектар хүртэхэ ёhотой.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ түрүү технологи хэрэглэгдэдэг болохоор хараалагданхай. Жэшээнь, үбhэ хуряалгын үедэ агаараар үлеэлгэжэ хатааха арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Прессээр тюгүүд болгогдоhон үбhэнэй хэмжүүр 100,000, hолоомынхи — 150.000 тоннодо хүрэхэ, 1990 он болотор жэл бүри 60.000 тонно сенаж дарагдаха, 20.000 тонно ногооной гурил бэлэдхэгдэхэ. Колхозууд болон колхоз хоорондын тэжээл буйлуулдаг цехүүдэй байгуулагдаhанай ашаар холимол гурил болон монсогойлогдожо хатаагдаhан тэжээл бэлэдхэлгэ нилээд ехээр дээшэлхэ.

Республикымнай колхозуудай уhалагдадаг газар 1990 ондо 113.000 гектарта, тэрэ тоодо таряалан 30.000, сабшалан 53.000 гектарта хүргэгдэхэ. Тиихын тула 1976—1980 онуудта 22.000 гектар шэнэ газар уhалагдадаг болгохоор түсэблэгдэнэ. Мүн арбадахи табан жэл соо 14.000 гектарай уhанда абтаhан намаглиг газар хатаагдаха. Тэрээнhээ гадна 45.000 гектар сабшалан болон бэлшээри үндэhөөрөө hайжаруулагдаха. Тиигэжэ ургаса hайжаруулха талаар хараалагдаhан хүдэлмэридэ 60—70 миллион түхэриг hомологдохо байна.

Үбhэ тэжээлэй ехээр абтадаг болоhоной ашаар мал ажал промышленна үндэhэ hуури дээрэ гаргагдаха жэшээтэй. Үйлэдбэриие томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгохо хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдана. Мүнөө үедэ республика доторнай 58 колхоз тоологдоно. Тэдэнэй 47-ниинь hү ехээр абаха шэглэлтэйгээр хүгжөөгдэнэ. Эдэ колхозуудай hү hаалиин 87 фермэдэ 648.000 үнеэн харууhалагдаха болоно.

1974—75 онуудай туршада республика соомнай hаамхай 4.300 үнеэнэй байха арбан комплекс баригдаха. Эдэ барилгануудта 6.855 мянган түхэриг мүнгэн hомологдонхой. Тэрээнhээ гадна эдэ жэлнүүдтэ 953.000 түхэриг гаргашалагдажа, 2.400 үнеэнэй 6 фермэ hэльбэгдэн шэнэдхэгдэхэ.

1990 ондо hаамхай үнеэн бүриhөө жэлдээ 3.000 килограмм hүн hаагдаха. 100 үнеэн бүриhөө 95 тугал абтадаг болохо. Тиигэжэ hү абалга долоо-арба дахин нэмэхэ ёhотой.

Республика дотороо hаалиин малай ашаг шэмые, hүнэй валовой суглуулбариие дээшэлүүлхэ, малай үүлтэр hайжаруулха хүдэ[...] ябуулха хэрэгтэй. Т[...] үнеэд болгогдохо [...] бурууные түлжүүлхэ [...]лекснуудай барилга [...]дэhэн байна. 2.500 [...]гай багтаамжатай [...] предприяти Ивалгы[...] шалга-үйлэдбэриин [...] баригдажа байна. Т[...] 5 миллион 506 мянга[...]риг гаргашалагда[...] Улаан-Үдын болон З[...] аймагуудай 13 колхо[...] совхозые тэрэ компл[...]гажа байха.

Ахын, Зэдын болон [...] аймагуудай хэдэн [...]зуудта мяхалиг ү[...] 10.300 үхэр барихаар [...]лагдана.

Үхэрэй мяха үйлэ[...]хын тула ажахынуу[...]рондын гү, али түс [...] хынуудай оньhожору[...]hан томо комплексну[...] хидхэгдэхээр түсэблэ[...].

Ехэнхидээ Бэшүүрэ[...] хар-Шэбэрэй, Улаа[...] аймагуудта гахай ол[...] жээхэ ажал эрхил[...] раалагдана. Тэндэхи [...]нуудта жэл бүри 75 [...] гахай шахагдаха юм.

Энээнhээ улам[...] 2.400 гахай барижа [...] ажахы хоорондын гах[...] хэхэ комплекс Хяагта[...]ригдана. Тэрээндэ 71[...] түхэриг hомологдоо. [...] иимэ багтаамжатай ко[...]сые Бэшүүрэй аймагта [...]хаар түсэблэгдэбэ.

Жэлдээ 24.000 гах[...]рижа шадаха ажахы[...]дын гахай үсхэ[...] комплекс 1975 ондо [...] Үдын аймагта аша[...] оруулагдаха юм. Тэр[...] 3 миллион 50 мянган [...]риг hомологдоо. Улаан-[...] аймагай «Дружба», [...]ра», Ленинэй нэр[...] «Маяк», «Советская [...]сия», «8-е марта» [...] зуудые тэрэ комплек[...] гаха байна. «Прибай[...] колхозой гахайн [...] комплекс жэлдээ 140 [...] мяха үйлэдбэрилхэ [...] юм.

Тиигэжэ гахайн мях[...]лэдбэрилгэ хоёр хахад [...] шахуугаар дээшэлхэ [...].

Хонин ажал респу[...] колхозуудай мал ажа[...] hалбаринь мүн. 1990 [...]лотор хонидой тоо [...] 825 мянгаар олошору[...] хараалагдана. Тиихэд[...]нидые олоорнь нэгэ [...] байрлуулдаг болохо [...]рээн дээрэhээ хонин [...] оньhожоруулга, ноohо [...] шалалга ба хонино[...] үйлэдбэрилгэдэ ажала[...]гаша бага болгогдохо [...] Мүн хонин бүриhөө [...] зэргээр 3 килограмм [...]грамм ноohо хайшал[...]лохобди.

Хурьгадые түргөөр [...] таргалуулхын тула се[...] хүдэлхэ ажахынууд [...]дын фермэнүүдые [...]хээр хараалагдана. Т[...] жэл соогоо 172 мян[...]нин тэндэ таргалуул[...] тушаагдаха юм.

Түнхэнэй аймагай «[...]ряк» колхозой шубуу[...]гэ фабрика үндэгэ ү[...]рилхэ шэглэлтэй. 19[...]до энэ шубуунай фаб[...] миллион үндэгэ, 50 [...] шубуунай мяха абад[...]лохо.

Колхозуудай мал а[...] промышленна үндэhө[...]хилхэ ажалай түрүү [...] аргануудые нэбтэрү[...] продукци үйлэдб[...] единицэ бүхэндэ бүр[...] ажал гаргашалагдах[...] дукциин өөрынь үнэ [...]ха, республикын кол[...]та хүдөө ажахын үй[...]риин ашаг үрэ [...] байна. Тиимэhээ кол[...]дай ниитын ажахын [...]тэдэ бүри ехээр ка[...]на мүнгэ hомолхо, [...] тосхонуудай болон [...]нигуудай материаль[...]лой эрилтэнүүдые [...] нилээд дээшэлүүлхэ [...] олгохо байна.

Г. ИЛЬ[...]
Бурядай АССР[...]
колхозуудай сою[...]
харюусалгата секрета[...]

ВОЛГОГРАДСКА ОБЛАСТЬ. Карл Марксын нэрэмжэтэ совхозой коллектив 190 мянган центнер уялгаар хараалагдаhанhаа 30 мянган центнерээр ехэ ороohо таряа Эхэ орондоо худалдаа.

Коммунистнууд ба комсомолшууд табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөе ударидаhан байна. Совхозой партком болон рабочком социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулhан, мүрысөөндэ шалгарагшадые моральна болон материальна талаар урмашуулгын гурим зохидоор эмхидхэhэн юм. Ажалдаа эрхим дүнгүүдые түйлаhан үйлэдбэриин 45 түрүүшүүл үндэр шагналда хүртэhэн, табин хүндэ «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэг барюулагдаhан байна.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэдэ уhалуури шухала үүргэ дүүргэhэн байна. Правительство энэ хэрэгтэ 40 миллион түхэриг hомолhон юм. 870 [...]тарта ажал хэгдээ.

Коммунист Любовь Антоновна Ахрам[...] (зураг дээрэ) Ажалай Улаан Тугай орде[...] шагнагдаhан. Тэрэ энэ жэлдэ үнеэн б[...]hөө 3250 килограмм hү hаахаар уялга аба[...] байна. Машинаар hү hааха талаар [...] мэргэжэлтэ абаhан уялгануудаа нэрэтэй [...]рэтэнгөөр дүүргэжэ байнхай.

ТАСС-ай фотохрони[...]

ШЭНЭ hОНИН

ХАНИ ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственна делегаци МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар Монголой Арадай Республикада ошоод, ноябриин 25—27-до тэндэ байгаа. Делегаци МНРП-гэй III съездын болоhон, Монголой Арадай Республикын тогтоогдоhоор 50 жэлэй ойн баярай hайндэртэ хабаадаба. Совет партийно-правительственна делегаци хани халуунаар, тон хүндэмүүшээр угтаа. Энэнь совет, монгол арадуудые нэгэдүүлдэг аха дүү ёһоной халуун мэдэрэлэй гэршэ жэшээ болоно.

Совет партийно-правительственна делегаци ноябриин 27-до Улаан-Баатарта МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй Монголой Арадай революционно партиин хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаhан байна.

Энэ уулзалга хани ёһоной үзэл hанаан хүсэд ойлголсолгын, адли hанал бодолой оршон байдалда үнгэрөө.

Совет делегаци промышленностьдэ, хүдөө ажахыда, соёл гэгээрэлдэ хүгжэлтэ эрхэтэ совет арадай туйлаhан амжалтануудай тухай, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула совет ажалшадай хүдэлмэридэ ажалаа ба политическэ ехэ эдэбхи hэргэлгын тухай уулзалгада хабаадагшад монгол нүхэдтэ тодорхойгоор мэдээсээ. Партийна организацинуудай ажал ябуулгые улам hайжаруулха, коммунис байгуулалтын гол зорилгонуудые шиидхэхын тула ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ дүүргэдэг үүргыень саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ асуудалнуудта горитой анхарал хандуулагдаба.

Монгол ороной хүтэлбэрилэгшэд МНРП-гэй XVI съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ тухай, хүдөө ажахыда, промышленностьда ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ зорилгоор бэелүүлэгдэжэ байгаа хэмжээнүүд тухай хөөрөө. Энэ хэмжээнүүд Монгол ороной ажалшадай байдалые бүри баян дэлгэр болгохо зорилготой социально-экономическа хэмжээ ябуулгануудые сэхэ шууд бэелүүлхэ найдамтай үндэhэ hуури болоно.

Эдэбхитэй хани барисаанай, үнэн сэдьхэлэй харилсаа холбооной, суртал бодолой бата нэгэдэлэй гурим заншалнуудые үндэhэ болгодог, КПСС ба МНРП хоёрой хоорондын, совет болон монгол арадуудай хоорондын аха дүү ёһоной харилсаан политикын, экономикын ба соёлой бүхы hалбаринуудта амжалтатайгаар хүгжэжэ байhые хоёр талын хабаадагшад сэдьхэлээ ханан тэмдэглэбэ.

Хоёр талын харилсаанай тогтонижоhон түхэл шэнжэнүүдые саашадань улам нарижуулхын тула КПСС-эй, МНРП-гэй хүтэлбэрилэгшэд дүгнэлтээр ехэ удха шанартай гэжэ СССР-эй ба МНР-эй арадай ажахын түсэбүүдые тааралдуулан табилга, хоёр ороной министерствэнүүдэй, албан эмхинүүдэй хоорондо сэхэ харилсаа холбоо тогтоолго, хамтын предприятинууд ба ажахын нэгэдэлнүүдые эмхидхэлгэ hайн үрэ дүнгүүдые хангана, Монголой Арадай Республикын арадай ажахын хүгжэлтые түргэдхэлгэдэ туhа хүргэнэ гэжэ хоёр тала тусхайлан тэмдэглээ.

Совет, монгол таланууд СЭВ-эй гэшүүн оронуудай социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэмэл программын гол ёhонуудтай зохилдуулан, СССР-эй ба МНР-эй арадай ажахынуудые улам ойртуулха, харилсаа холбооень бүри бэхижүүлхэ зорилготой тодорхой хэмжээнүүдые хараалалгын асуудалнуудта онсо анхарал хандуулба.

Совет-монгол харилсаа холбооной холын хараата асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедөө, Л. И. Брежнев ерэхэ табан жэлэй туршада экономическа асуудалнуудаар, тэрэ тоодо Улаан-Баатарта гэр байрын комбинадуудые, байрын гэрнүүдые, тэрэшэлэн эрдэм, техникын ба соёлой ордон бариха хэрэгтэнь Монголой Арадай Республикада туhаламжа үзүүлжэ үргэлжэлхөөр Советскэ Союзай бэлэн байhан тухайда монгол нүхэдтөө мэдээсэбэ.

МНР-тэхи социалис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ехэ хубита болохо энэ аха дүү ёһоной интернациональна энэ ябуулгынь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй правительствада, совет арадта монголой хүтэлбэрилэгшэд халуун баясхалан хүргөө.

Социалис гүрэнүүдэй ябуулгануудые тааралдуулан бэелүүлгэ. уласхоорондын хэрэгүүдтэ эдэнэй баримталдаг үүсхэл түгэс хараа бодол шахардуу байдал hуларуулгые улам гүнзэгырүүлхэ, хүгжөөхэ ябадалда шиидхэхы туhа хүргэхэ гээд Советскэ Союзай, Монголой Арадай Республикын этигэжэ байhые тусхайлан тэмдэглэбэ.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнүүдэй шиидхэбэринүүдтэ манай хоёр парти үнэн байха, марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын үндэhөөр уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые саашадань бэхижүүлхын тула саашадаа оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха байха. Коммунизмда харша үзэл бодолой, национализмын ба шовинизмын ямаршье үзэгдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн, барунай ба «зүүнэй» оппортунизмда эсэргүүсэн, хоёр парти эрид шууд тэмсэнэ.

Шахардуу байдалай hуларалгые бүхы дэлхэй дээрэ туйлаха шухала гэжэ Советскэ Союз, Монголой Арадай Республика тоолоно. Энээнтэй дашарамдуулан, Азидахи оршон байдалые заhаруулха тодорхой ябуулгануудые хэхэ, Азиин гүрэнүүдэй хамтын оролдолго хүсэлэлгые үндэhэ болгон, аюулгүй байдалай ба хани хүршэ ёһоной харилсаа холбооной найдамтай гурим энэ түбидэ тогтоохо шухала гэжэ тусхайлан тэмдэглэгдээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, США-гай Президент Дж. Фордын hаяхан хэhэн уулзалгын шухала удха шанартай байhаниинь мүнөө эндэ hанал бодолоо зүбшэлэлгын үедэ тэмдэглэгдээ.

МНР-эй партийно-правительственна делегациин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошохыень Л. И. Брежнев КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэhөө уриба. Энэ уряал баяртайгаар зүбшөөгдэн абтаа. 1975 ондо ошохо гэжэ хэлсэгдэбэ.

СССР-эй партийно-правительственна делегациин ерэлгэ, тус делегациин, МНР-эй партийна болон түрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй hанал бодолнуудаа зүбшэн хэлсэлгэ хадаа совет-монгол бата хани барисаае саашадань улам бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ гэжэ хоёр партиин, хоёр ороной шиидэнхэй байhые элирхэйлэн харуулна.

НҮХЭР Н. В. ПОДГОРНЫЙ ТАДЖИКИСТАНДА ЕРЭБЭ

ДУШАНБЕ. (ТАСС). Таджикска ССР-эй байгуулагдаhанай, Таджикистанай Коммунис партиин тогтоогдоhоор 50 жэлэй ойн hайндэртэ хабаадаха КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный нүхэр энэ ерэбэ. Таджикистанай Коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. Расулов, Таджикска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. Холов, Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Р. Набиев, Таджикистанай Коммунис партиин ЦК-гай бюрогой гэшүүд, партийна ба совет эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд аэропорт дээрэ тэрэниие угтаа.

hайндэртэ хабаадахаяа Таджикистанда ерэhэн КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов, бусад делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Н. В. Подгорные угтаалсаба.

КРЕМЛЬ СОО БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев ООП-эй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Ясир Арафат түрүүтэй Палестинын сүлөөлхэ хүдэлөөнэй делегацитай ноябриин 27-до уулзаба.

Хани барисаанай ба үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөндэ хоёр талые hонирхуулhан асуудалнуудые хэлсээ.

Уулзалгын үедэ Палестинын эргүүсэлтын хүдэлөөнэй туйлаhан политическэ ехэ амжалтануудаар, ООП-эй тэмсэлдэг үнэн зүб зорилгонуудые уласхоорондын зүгhөө үргэнөөр мэдэрдэг болоhонойнь түлөө А. Н. Косыгин сэдьхэлээ ханажа байhанаа мэдүүлээ, национальна эрхын түлөө, гүрэн түрэ болохын түлөө Палестинын араб арадай тэмсэлдэ Советскэ Союзай hанал нэгэтэй байhыень батална.

Хуби заяагаа өөhэдөө шиидхэхэ эрхэтэй болохын түлөө палестинын арадай тэмсэлдэ шиидхэхэ, али бүхы дэмжэлгэ үзүүлжэ байhанайнь түлөө Я. Арафат Палестинын араб арадай үмэнэhөө Советскэ Союзда гүнзэгы баяр баясхалан хүргэжэ байhанаа мэдүүлээ.

ХӨӨРЭЛДӨӨГӨӨ ДҮҮРГЭБЭ

КИЕВ. (ТАСС). Замбиин Республикын президент д-р Кеннет Д. Каунда ниислэл хотын хүн зоной ажабайдалтай танилсаба.

Хүндэтэ айлшан ба тэдэнтэй ябаhан хүнүүд хотоор аяншалан, Киевэй метрополитениие, «Украина» гэжэ соёлой ордон орожо хараhан байна.

* * *

Энэл үдэртөө Замбиин Республикын толгойлогшо Советскэ Союзhаа мордобо. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ С. Грушецкий, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. П. Вадер, СССР-hээ Замбида байдаг элшэн сайд Д. З. Белоколос болон бусад тусхай тушаалтад, Киев хотын ажалшадай түлөөлэгшэд Замбиин, Советскэ Союзай ба Украинын ССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Бориспольско аэропорт дээрэ президент К. Каундые ба хани барисаата ороной бусад айлшадые үдэшэбэ.

Замбиин Республикаhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Д. Сибаджене үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

ООП-эй делегаци Москвада

ООП-эй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафат түрүүтэй Палестинын сүлөөлхэ делегацитай ноябриин 27-ной үдэшэ Ази, Африкын оронуудтай hаналаа нэгэдэлгын совет комитедтэ уулзаба.

Делегаци Москва соогуур ябажа, совет арадай байдалтай, ажал ябуулгатай танилсаhан байна.

БУХАРЕСТДЭ ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ БОЛОБО

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Бухарестдэхи машина бүтээдэг августын 23-най нэрэмжэтэ заводой олон мянган хүдэлмэришэдэй коллектив ноябриин 27-до совет айлшадые — РКП-гэй XI съездэ ошоhон КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко түрүүтэй КПСС-эй делегациие үнэн зүрхэнhөө амаршалба.

РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой гэшүүд И. Вердес, Г. Чоарэ, РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой гэшүүндэ кандидат М. Даля, РКП-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, СРР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Г. Бадрус гэгшэд делегацитай хамта ерээ.

Заводой гол цех дотор олон зоной хабаадалгатайгаар румын-совет хани барисаанай митинг болобо.

Нүхэр А. П. Кириленко суглааргшадай зүгhөө удаан альга ташалгаар угтагдан, митинг дээрэ үгэ хэлээ. Тиихэдээ Румыниин Коммунис партиин XI съездтэй дашарамдуулан, танай ороной коммунистнуудые, бүхы ажалшадые энэ трибуна дээрэhээ амаршалхыемни, үрэтэй hайнаар хүдэлмэрилхыень съездэ хүсэхыемни зүбшөөгыт гэбэ.

Нүхэр А. П. Кириленко экономико болон соёлоо хүгжөөхэ, баян дэлгэр байдалаа улам дэбжээхэ хэрэгтэ совет арадай туйлаhан ехэ амжалтанууд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Уласхоорондын оршон байдалдахи таарамжатай, шухала хубилалтануудай боложо байhаниинь — социалис оронуудай байдалай улам hайжарhанай, эб найрамдал хамгаалхын тула эдэнэй бэелүүлдэг эршэмтэй, нягта жагсаалта ябуулгануудай үрэ дүн болоно гэжэ тэмдэглэбэ.

Нүхэр А. П. Кириленко ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень заводой коллективтэ хүсөөд, КПСС-эй ба РКП-гэй, Советскэ Союзай болон Румыниин арадуудай хани барисаа бэхижүүлгын хүндэлэлдэ үреэл табиба.

Нүхэр А. П. Кириленкын үгыень ехэ анхаралтайгаар шагнаhан, оло дахин альга ташалгаар угтаhан байна.

Хойто зүгэй аялга зэдэлнэ

Хабаровскдахи искусствын училищада «Хойто зүгэй аялганууд» гэhэн дуу-хатарай ансамбль эмхидхэгдэнхэй. Алас-Дурна зүгэй үндэhэн яhатадай дуу, хүгжэмэй түүхые олон жэлэй туршада шэнжэлhэн, Приамурида мэдээжэ болоhон композитор Николай Менцер тус ансамблиие хүтэлбэрилнэ. Энэмнай арад зоной дунда үе дамжан дэлгэрhэн дуунуудые, аялгануудые магнитофон дээрэ буулгажа абахын тула ой тайга соогуурхи национальна олон тосхонуудаар ябаhан хүн.

Шэнэ ансамблиин дуушад, хатаршадай дунда нанаец, коряк, ульчи, ортон, үдэгэй болон холын хойто зүгэй элдэб арад үндэhэтэдэй түлөөлэгшэд үсөөн бэшэ бии. Национальна, тэрэ тоодо чукот түрүүшын уран шүлэгшэ В. Кеулькутын үгэнүүд дээрэ найруулагдаhан дуунууд ансамблиин программада оронхой.

Н. ЛАГУНОВА.

...ХҮХЭШЭГҮЙ ХАНИ БАРИСААН

«Пограничный» совхозой коллектив аха дүү Монголой ажалшадтай таhаршагүй холбоо барисаатай болоhоор үнихэн. Сах үргэлжэ бэе бэеэрээ айлшалалсажа, ажалайнгаа дүй дүршэлые андалдан абалсажа байдаг заншалтай. МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй түрүүлэгшэ байhан Самбу, МНР-эй Наукануудай академиин президент ...ндыб болон гүрэнэй бусад ажал ябуулагшадые, эрдэмтэдые, малшад, тариашадые совхозой ажалшад хүндэтэйгээр хүлеэн абаhан байха. Совхозой урданай, мүнөөнэй байдал тухай, социалис байгуулалтадаа тэрэнэй туйлаhан амжалтанууд тухай хөөрэлдөөн эндэ эдэ үдэрнүүдтэ үнгэрөө.

«Манай хани нүхэр — Монгол» гэhэн томо стенд партиин кабинедэй нэгэ ханые шэмэглэнэ. Гоё hайханаар шэмэглэгдэhэн энэ стенд hалбаран сэсэглэжэ байhан ороной промышленностиин, хүдөө ажахын, соёл культурын хүгжэлтые элирхэйлэн харуулна. Стендын зүүн талада В. И. Ленинэй, баруун тээнь Сүхэ-Баатарай, тэг дундань Л. И. Брежневэй портредүүд зураатай. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй хэлэhэн үгэнүүд эндэ томоор бэшээтэй: «Советскэ Союз — социалис Монголой үнэн сэхэ ханинь, түшэгынь болоно».

Стендын доодо талада витринэдэ Монгол ханинарай совхоздо бариhан бэлэг, баярые мэдүүлhэн грамотанууд, адресүүд, бэшэгүүд олоор эндэ байна. Совхозой коллективэй нэрэ дээрэ ерэдэг гоё hайхан дэбтэрнүүдэй соо баярые хүргэhэн үгэнүүд бэшээтэй: «Арадай революциин 50 жэлэй ойе угтажа зууhаа, совет-монгол хани барисаанай, hара үнгэрэнгүй лэйтнай түлөө таанарта баярые хүргэнэбди».

А. СУРМАЧ.

...агтын аймаг.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ГДР-эй ЭНЕРГЕТИГҮҮДЭЙ АМЖАЛТАНУУД

БЕРЛИН. Энэ жэлдэ ороной нүүрhэнэй болон элшэ хүсэнэй промышленностиин предприятинууд түсэбhөө гадуур 50 миллион маркын сэнтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаба.

ГДР-эй энергетигүүдэй дунда-республикын байгуулагдаhаар 25 жэлэй болон гитлеровскэ фашизмын дарлалтаhаа Германиие сүлөөлhөөр 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн ниитэ социалис мүрысөөн эдэ амжалтануудай эшэ үндэhэн болоно.

Мүрысөөнэй дүримэй ёhоор, промышленностиин энэ hалбариин предприятинууд болон үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд хоорондоо дүй дүршэлөө халан абалсадаг байна.

20 МИЛЛИОН ПАССАЖИРАЙ АША ТУҺАДА

ПРАГА. Эндэхи проектнэ институтуудай нэгэнэй мэргэжэлтэд Прагын аэропортые үргэдхэхэ ба болбосон түхэлтэй болгохо түсэб hаяхан табижа дүүргэбэ. Самолёдуудай бууха, ниидэхэ зурууд харгы олон болгогдохо, тэдэнэй шанар hайжаруулагдаха, аэропортын байшан үргэдхэгдэхэ, шэнэ отель, автомашинануудай гурбан дабхар гараж, хамhабариин албанай шэнэ байшан бодхоогдохо, мүн түлишэ хадагалха складууд газар доро баригдахаар хараалагдана. Прагын hэльбэн шэнэлэгдэhэн аэропорт 1985 ондо 12 миллион пассажирые хангаха шадалтай болохо юм.

УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ

БЕЛГРАД. Воеводинын болон Югославиин хүдөө ажахын бусад районуудта кукуруза болон саахарай свёкло хуряалга түлэг дундаа ябуулагдажа байнхай. Энэ намар тариашадта таарамжагүй байгаа. Һарааhаа үлүү саг соо хура бороо таhалгаряатүй орожо, гол мүрэнүүд эрьеhээ халяа.

Залуушуул, хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон Югославиин арадай армиин сэрэгшэд тариашадта ехэ туhа хүргэбэ. Республикын 120 мянган залуушуул ургасын түлөө энэ тэмсэлдэ hайн дураараа хабаадалсаа.

РУМЫНИИН СУДНА БҮТЭЭЛГЭ

БУХАРЕСТ. Румыниин худалдаа наймаанай флодой хамтын тоннаж 1975 ондо нэгэ миллион тонно болохо юм. Энэнь 1973 онойхиhоо хоёр шахуу дахин ехэ.

Арадай засагай жэлнүүдтэ Советскэ Союзай техническэ туhаламжаар байгуулагдаhан республикын судна бүтээлгын промышленность амжалтатайгаар хүгжэжэ байнхай. Түрүүшээр багахан хэмжээтэй, гол мүрэндэ тамардаг суднануудай бүтээгдэдэг hаа, мүнөө далай соогуур тамардаг ехэ теплоходууд эндэhээ тамаран ошодог болоо.

55 мянган тонно уhа түрисэтэй суднануудые Констанцадахи верфь бүтээжэ эхилээ. Совет мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар эндэ 150 мянган тонно багтаамжатай док баригдажа байна.

ЭД БАРАА ҮЙЛЭДБЭРИЛГЭ УРГАНА

ГАВАНА. Арад зондо hайн шанартай эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ — иимэ уряа доро Кубын хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд ажаллана.

Һалбариин предприятинуудай коллективүүд эндэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй үедэ түсэбhөө гадуур ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Гавана провинциин 50 фабрикын хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин ехэ амжалта туйлаа. Бүд нэхэлгын, хубсаhа оёлгын, парфюмери үйлэдбэрилгын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай амжалтануудые hайшаамаар. Эдэнэй зариманиинь жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй.

(ТАСС).

ФОТО РЕПОРТАЖ

ТҮҮХЫН ХУУДАҺА ИРАХАДА...

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат Буряад ороной үнинэй, эгээл томо предприятинуудай нэгэн болоно. Совет ороной түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ энэ комбинат Захааминай аймагай ой тайга соо мүндэлhэн түүхэтэй. Эндэхи ашагта малтамал бэдэрэн олохо хэрэгтэ геолого-минералогическа эрдэмэй кандидат, Ажалай Улаан Тугай хоёр орденоор шагнагдаhан М. Бесова, нютагай ангууша үбгэжөөл Шампи Ямпилов болон бусад олон нүхэдэй оруулhан хубита тон ехэ юм.

1934 ондо эндэ орой гансахан рудник хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Мүнөө хэдэн цехтэй мантан томо комбинат болонхой. Комбинадай олон мянган хүдэлмэришэд байгша оной октябрь hарада предприятиингаа дүшэн жэлэй ой тэмдэглээ hэн. Дүшэн жэлэй туршада энэ предприятиин хүгжэhэн зам, горнягуудай городой түүхэ, комбинадай коллективэй туйлаhан амжалтануудые харуулhан музей ойн баярай урдахана нээгдэhэн юм. Энэ музей эмхидхэхэ хэрэгтэ комбинадай ажалай ветеранууд эдэбхитэйгээр хабаадаhан байна. Буряадай АССР-эй габьяата инженер, «Первомайский» руднигай начальнигаар удаан саг соо хүдэлhэн Алексей Иванович Плаксин ветерануудай ажалые ударидажа, энэ музей эмхидхэбэ.

Шэнэ музейн экспонадууд Закаменск хотын соёлой ордон соо табигданхай. Тэрэнэй нээгдэhээр hараhаа үлүүхэн сагай үнгэрөөшье hаа, хэдэн мянгаад хүн соёлой ордондо орожо, экспонадуудтайнь танилсаhан байна. Закаменск хотодо ерэhэн айлшад, аймагай хүдөө нютагуудай ажалшад, hургуулинуудай hурагшад музейн экспонадуудые hонирхон харадаг.

«Һонирхон харамаар юумэн энэ музей соо олон даа. Комбинадай хүгжэлтын түүхэ ехэ hайнаар, олондо ойлгосотойгоор харуулагдаа», — гээд музей харагшадай тэмдэглэлнүүд «Һанамжа дурадхалай данса» соо бэшэгдэнхэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Зэдын комбинадай музейн зал соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДТА

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

Самотлорто үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүдые баригшадай дундаhаа Социалис Ажалай Герой Я. Вагаповай ударидадаг бригада хубиингаа табан жэлэй түсэб дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэбэ. Намаг налхитай, ой тайгатай газарта эбтэй эетэй энэ коллектив юhэдэхи табан жэлэй эхинhээ хойшо үрэмдэлгын 400-гаад түхеэрэлгэ бодхооhон байна.

Социалис Ажалай Герой Я. Вагаповай бригадын гэшүүд ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тиимэhээ тус бригадада түрүү дүршэлэй hургуули эмхидхэгдэhэн байгаа. Татарай, Башкирай, Поволжиин хабсаргагшад Я. Вагаповай бригадада ерэжэ, ажалайнь нюусатай танилсана.

Я. Вагапов социалис мүрысөө шэнэ аргаар эмхидхэхэ тушаа үүсхэл гаргагшадай нэгэн юм. Байгша ондо мастер, Социалис Ажалай Герой Г. Петровой бригадатай мүрысөөнэй договор баталанхай. Г. Петровой бригадын гэшүүд 100 мянган метр газар үрэмдэхэ социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

П. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.

Ханты-Мансиин округ.

...«БУРАНУУД» ҮШӨӨ ҺАЙН

Саhа ехэтэй Тундрада юрэ бусын машинанууд хурдан түргэнөөр «гүйлдэнэ». Хүр болошоhон ехэ саhандашье, гол мүрэнүүдэй эгсэ эрьедэшье, бута, бургааhандашье, үндэр хада ууланудташье энэ машина торонгүй. Дүшэн градус хүйтэнhөөшье «айхагүй». Энэмнай Ярославска областиин Рыбинскэ мотоор бүтээлгын заводто бүтээгдэжэ эхилhэн «Буран» гэжэ саhан дээгүүр hолжордог машина гээшэ. Тиимэ машинада хоёр хүн hуугаад, багашаг тэргэдэнь 250 килограмм ашаа ашажа болохо юм. Бак соонь хэгдэhэн түлишөөр 100 километр зай гаталжа болохо.

Таатай зохид эдэ машинанууд Ненецкэ национальна округой орошод, ангуушад, загаhашад, геологууд, хэлхеэ холбоошод болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүриин эрхим hайн «туhалагшадынь» болонхой. Округой колхоз болон совхозууд, Тундрада ажаhуугшад «Буран» машинануудые худалдан абажа байнхай. Мүнөө Нарьян-Марта «Буран» машинануудые техническэ талаарнь хангаха орон дотор-хи түрүүшын станци түхеэрэгдэжэ байна.

Ю. НИКОНОВ,
ТАСС-ай корр.

Ненецкэ округ.

ШЭНЭ МЭРГЭЖЭЛ

Надымска научно-шэнжэлэлгын станциин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда шэнэ мэргэжэлтэд — геокриологууд бии болобо. Холын хойто Заполяридахи газ олзоборилогшодой залуу городто шэнэ барилгануудай ехээр хэгдэдэг болоhонhоо тиимэ мэргэжэлтэд эндэ хэрэгтэй болоо. Байшангуудай фундамент табихада, томо гэрнүүдые барихада, хододоо хүйтэн сэбдэг газар ямар байнаб? Энэ асуудалаар геокриологууд hонирходог байна.

Р. ПАВЛОВ,
ТАСС-ай корр.

Ямало-Ненецкэ округ.

«АЛХАНЫН СУУРЯАН»

Агын Буряадай национальна округой «Эрдэм» колхозой хонишодой комсомол-залуушуулай бригада «Алханын сууряан» гээд нэрлэгдэнхэй. Энэ бригада дунда hургуули дүүргэгшэдээ бүридүүлэгдэн, үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда эмхидхэгдэhэн байгаа. Арбан залуу хүбүүд, басагад 3000 хони харууhалдаг юм. Тэдэнэр 700 гаран хурьга түлжүүлээ, зунай сагта хонидоо hайнаар таргалуулаа. Үбэлжэлгэдэ гүйсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абаа. «Алханын сууряан» гэжэ бригада мүнөө табак жэлэй түрүүшүүлэй зэргэдэ оронхой.

Округой дунда hургуулинуудые дүүргэhэн 100 гаран хүбүүд, басагад энэ жэлдэ малшад болоо. Тэдэнэр ажаллажа байгаад, институт ба техникумүүдтэ заочноор hуралсана. Залуу малшадта улаан булангуудтай хамтын hайн байранууд баригданхай. Дүршэл ехэтэй hурган хүмүүжүүлэгшэд залуу хонишодой бригадануудые хүтэлбэрилнэ.

Б. РАБДАНО,
ТАСС-ай корр.

Агын округ.

АНГУУШАНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ШАН

Г. С. Бояки округ дотороо анха түрүүлэн агнууриин нэгэ хаhа соо 100 булга бариhан байгаа. Тэрэнэй баян дүршэл халан абаhан бусад ангуушад хожомынь агнууриин нэгэ хаhа соо тэрээнhээшье олон булга баридаг болоо hэн. Тингэбэшье Г. С. Бояки Эвенкын эрхим ангуушадай тоодо ябадаг байгаа. Иимэ эрхим амжалтануудайнгаа түлөө Георгий Бояки эвенкнүүдэй дундаhаа эгээ түрүүлэн Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм.

Энэ хүнэй ажабайдал тэрэнэй багахан арадай хуби заяантай тон адли. Үгытэй ангуушанай хүбүүн бүри багаhаа ажалай амта таниhан байгаа. Теэд хорёод онуудай үедэ эндэхи тайгада ерэhэн большевигүүд саашадаа нигэжэ ажаhуужа болохогүй гэжэ үгытэй ядуу эвенкнүүдтэ ойлгуулаа бэлэй. Өөрынгөө үетэнтэйл хамта Бояки комсомолой гэшүүн боложо, түрүүшын Соведүүдэй эдэбхитэн болоо, хүдөө ажахые коллективизацилха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Түрүүшын табан жэлнүүдэй стахановец болоо. 1941 ондоо агнууриингаа буу снайперай винтовкоор hэлгэжэ, баатарлигаар тэмсээ hэн. Дайнай hүүлээр түрэл Полигус нютагтаа бусажа, угайнгаа мэргэжэлээр хүдэлөө.

Ангуушадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула, мүн мэдээжэ ангуушанай нэрые мүнхэлхын тула Боякиин нэрэмжэтэ шан байгуулха тухай партиин окружкомой шиидхэбэриие Эвенкын национальна округой ангуушад баяр баясхалантайгаар угтаба. Агнууриин энэ хаhада эндэхи ангуушад олон мянган булганай, хэрмэнэй, бусад ангай арhа тушаахаар зорингжонхой. Агнууринда мянгаад хүн гараа, тэдэнэй олонхинь «Боякиин hургуули» гараhан байха юм.

А. ШИГЛЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Эвенкын округ.

ХАНИ БАРИСААН МҮНДЭЛБЭ

«Юугээршье сэгнэшэгүй танай бэлэг хани барисаанай hүлдэ болохо гээд бидэнэр этигэнэбди». Врангель олтирогтохи Ушаковский посёлогой олониитын түлөөлэгшэнэрэй Узбекистанай «Кибрай» совхозой адресаар hаяхан эльгээhэн бэшэг иимэ үгэнүүдээр түгэсхэгдэhэн байгаа. Энэ посёлогой үхибүүдтэ эрхим шанартай виноград нарата Узбекистанhаа посылкаар ерэhэн юм. Заполярида ажаhуугшадай үхибүүд харюуень түргэхэн эльгээгээ. Тэдэнэй бэшэгтэй хамта хойто зүгэй hонирхолтой сувенирнүүд холын замда ябуулагдаба. Игэжэ холын хоёр нютагай үхибүүдэй хоорондо хани барисаан мүндэлбэ гээшэ.

Р. МАКСИМЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Чукоткын округ.

ТҮРҮҮШЫН СУГЛУУЛБАРИ

Алас-Дурнын номой хэблэлэй Камчатска отделениин hаяхан гаргаhан туужануудай, рассказ ба онтохонуудай суглуулбариие Камчаткын бага яhатанай прозын антологи гээд нэрлэжэ болохоор Тэрэ суглуулбаринь «Нотаймэ» гээд коряк хүнэй нэрээр нэрлэгдэнхэй.

Орошоной хүбүүн Кецай Кеккетын түрүүшын коряк уран зохёолшо байhан юм. Хойто зүгэй арадуудай Ленинградска институт тэрэ дүүргэhэн байгаа. 1936 ондо коряк хэлэн дээрэ хэблэгдэhэн «Эвныто — малшан» гэhэн тэрэнэй түрүүшын туужа эндэхи үндэhэн яhатанай уран зохёолдо эхи табяа hэн.

М. ЖИЛИН,
ТАСС-ай корр.

Корягай округ.

УЛААН-ҮДЭ: ҮСЭГЭЛДЭР, МҮНӨӨДЭР, ҮГЛӨӨДЭР

12 ДАБХАР ГЭР БАРИГДАХАНЬ

Республикымнай ниислэл Улаан-Үдэ хото һүүлэй хэдэн жэлэй туршада урган хүгжэжэ, болбосон түхэлтэй боложо байнхай. Мүнөө хотын алишье райондо барилгын крануудай хүдэлжэ байхань харагдана. Энэмнай хотын ажалшадай үтлөө, мүнөөгүй түбхинэхөөр бэлэн боложо байһан байрын гэр гү, али үгышье һаа, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангажа байха комбинадай барилганууд болоно.

Ниислэл хотоёо, мүн республикын аймагуудай түб болон колхоз, совхозуудай гол буусануудые гоё һайхан болгохо хэрэгтэ «Бурятгражданпроект» институдай хүдэлмэрилэгшэдэй оруулһан хубитань ехэ юм.

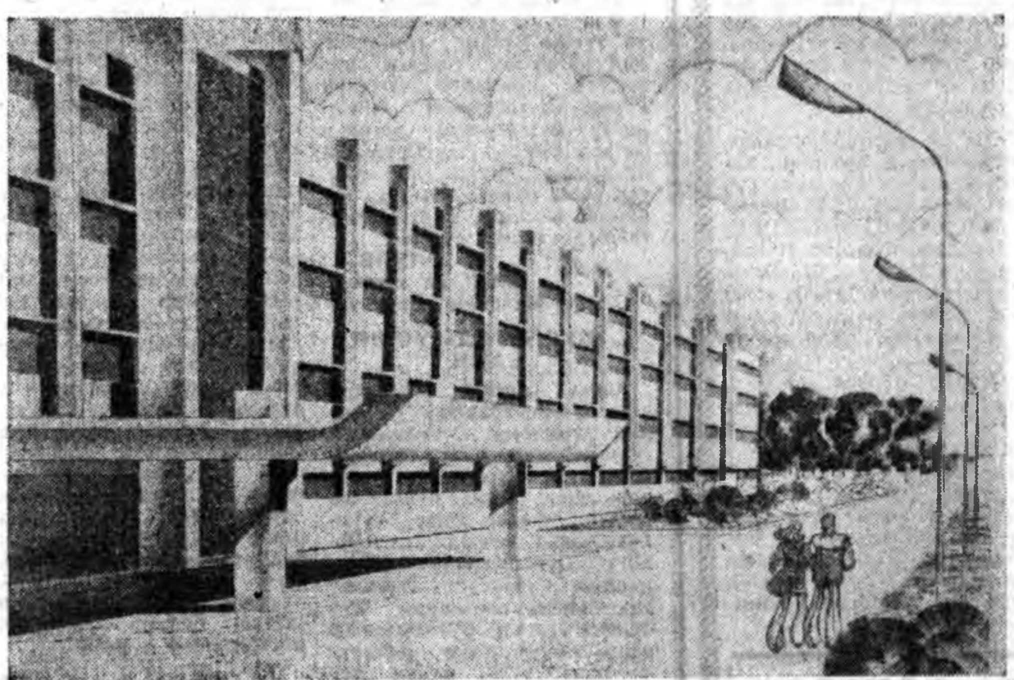
Архитекторнуудай урда ямар зорилго табигданхайб, Улаан-Үдын районуудай ерээдүйн хубилалта ямар байхаб гэһэн асуудалтайгаар тус институдай архитектурын таһагай нэгэдэхи мастерскойн начальник Ю. Н. Банзаракцаевта хандаһан байгаабди.

— Мүнөөдэрэй байдалаар гэхэдэ, манай мастерскойн архитекторнууд республикынгаа хүдөө нютагуудта болон Улаан-Үдэ хотодо ерээдүйдэ баригдаха соёлой, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай барилгануудай хэдэ хэдэн проект зохёожо, бэлэн болгоод байнхай. Жэшээнь, хоёр зуун хүдэлмэрилэгшэтэй шэнэ универмагай техническэ проект бэлэн болонхой. Энэ универмаг Улаан-Үдэ хотын Советскэ райондо баригдажа эхилхээр хараалагдана. Проектыень архитектор Ц. Д. Цыренжапова зохёоһон байна. Мүн нүхэр Цыренжапова хотын ажалшадай амардаг, сэнгэдэг паркын танца хатарай талмайе шэнэлхэ зорилготойгоор шэнэ проект табиба. Эндэнь нэгэ доро мянган хүн хатар танца наадаха аргатай. Энээнһээ гадна, тус парк соо набшаһата модод һуулгагдаха, сэсэрлигүүд олоор тарилгдаха, кинотеатр, үхибүүдэй наадаха талмай болон бусад түхеэрэлгэнүүд баригдахаар проект дотор хараалагдаһан байха юм.

Улаан-Үдэ хотодо байрын арбан хоёр дабхар гэр бодхоохо проект дээрэ аритектор К. Х. Кадыров ажаллажа эхилэнхэй. Ерээдүйдэ Октябрьска районой арбан гурбадахи квартал болохо Улаан-Үдын академгородогой лаборатори болон ажаһуудалай гэр байрануудай шэнэ проект Новосибирскын ГИПРОНИ институдай хүдэлмэрилэгшэдтэй суг табигдажа эхилбэ. Архитектор Л. Р. Банзаракцаева Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай проект табижа түгэсхэбэ.

К. ЛЕОНИДОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: архитектор Л. Р. Банзаракцаевагай зохёоһон ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай проект.

Түрүүшын слёт

Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводто хэдэн зуугаад залуу хүдэлмэришэд ажаллажа байдаг юм. Тэдэнние ажалда, Эхэ орондоо үнэн сэхээр һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ заводой дирекци, партийна ба комсомолой комитедүүд ехэ анхарал хандуулдаг болонхой.

Залуу хүдэлмэришэдые һурган хүмүүжүүлэгшэдэй түрүүшын слет энэ заводой соёлой ордон соо һаяхан болоожо, 400 гаран хүн тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Сугларагшадай дунда үнинэй хүдэлмэришэд, заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд олон байгаа. Заводой директор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой С. И. Исаев слет дээрэ элидхэл хэһэн байна. Заводой залуу хүдэлмэришэдые һурган хүмүүжүүлхэ талаар ямар хүдэлмэриин ябуулагдажа байһан тушаа, мүн һурган хүмүүжүүлэгшэдэй саашанхи зорилгонууд тухай элидхэлшэ һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Заводой цехэй партийна эхин организациин секретарь А. Я. Матанцев, слесарь И. Т. Шалаев, халаанай мастер А. К. Ловцов, залуу хүдэлмэришэдэй соведэй түрүүлэгшэ А. Сандитов болон бусад олон хүнүүд слёт дээрэ үгэ хэлээ. Залуу үетэнние һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг ахалагша мастер В. И. Кригер, токарь В. Н. Козлов, мастер А. К. Ловцов, фрезеровщик А. С. Давыдов гэгшэдтэ «1974 оной эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Һурган хүмүүжүүлэгшэд В. М. Рожненко, В. А. Бразис, Г. Г. Сластин гэгшэдтэ ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. Заводой үнинэй 6 хүдэлмэришэн—һурган хүмүүжүүлэгшэ ВЦСПС-эй Хүндэлэлэй грамотада хүртэһэн байна. Авиационно заводой дирекциин, партийна комитедэй Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд 40 гаран һурган хүмүүжүүлэгшэдэ барюулагдаһан байха юм.

Б. ВАНЧИКОВ.

АЛТАН ОЙДО

Республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотын «Прогресс» кинотеатр соо Монголой кинофильмнүүдэй фестиваль болоожо байна. Монголой Арадай-революционно партиин III съездын болоһоор, мүн Монголой Арадай Республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй алтан ойдо энэ фестиваль зорюулагданхай.

Кинофестивалиин үедэ МНР-эй кинематографистнуудай табиһан «Тунгалаг Тамир», «Монголой Арадай Республикын 50 жэл», «Мотоорой хүнхинөөн», «Һарын хиртэхэ жэл» болон бусад фильмнүүд харуулагдана. Сеанснуудай эхилхын урда тээ аха дүү социалисороной кинематографистнууд харагшадтай уулзажа, Эхэ оронойнгоо 50 жэл соо түйлаһан амжалтанууд ба өөһэдынгөө ажалай саашанхи зорилгонууд тушаа тодорхойгоор хөөрэнэ.

Хүршэ ороной кинофильмнүүдэй фестиваль ноябриин 29-дэ дүүрэхэ юм.

Манай корр.

НИИСЛЭЛЭЙМНАЙ ТЕАТРНУУДТА

Хүн бүхэн бүхэли үдэртөө ажаллаhанайнгаа һүүлээр удха түгэлдэр һонин фильм хараха гү, али ирагуу һайханаар зэдэлһэн хүгжэм, дуу шагнаха дуратай байдаг. Республикымнай ниислэлэй соёлой гуламтанууд мүнөөдэрэй үдэшын 7 час 30 минутада ерэжэ, иимэ зүжэг, оперонуудые харахыень олон түмэн харагшадаа урина:

ОПЕРО БА БАЛЕДЭЙ ТЕАТР. Ш. Гуногой «Фауст» гэжэ дүрбэн үйлэтэй опероор харагшадаа угтаха.

ОРОДОЙ ДРАМЫН ТЕАТР. Уильямсын «Трамвай «Желание» гэжэ зүжэгэй премьертэ ерэхые хүлеэнэ.

БУРЯАД ДРАМЫН ТЕАТР. Республикын ой модоной ажахынуудай хүдэлмэришэдэй конференцидэ хабаадагшадта И. Абдуллинай «Озорная молодость» гэжэ зүжэгөө зорюулна.

ТЕХНИЧЕСКЭ УЧИЛИЩИНУУДТА

★ Городой техническэ мэргэжэлэй 1-дэхи, 3-дахи, 7-дохи, 9-дэхи, 13-дахи училищинууд шулуушад, модошо дархашуул, сантехнигүүд, тогоошод, наймаалагшад, электромонтернууд болон гагнуургшадые һургажа, Байгал-Амарай түмэр замай барилгада эльгээхэ байна. Техническэ мэргэжэлтэй 155 залуушуул 1975 оной тэн багаар түүхэтэ энэ барилгада ябуулагдахаар хараалагдана.

★ Республикын предприятинуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдые һургахын тулада городой техническэ мэргэжэлэй училищинуудай дэргэдэ тусгаар бүлэгүүд нээгдэбэ. Зүүдхэл гоёолто хэдэг фабрикада хүдэлхэ һиилүүршэдые, гоё һайхан угалза нэхэгшэдые һургаха бүлэгүүд 2-дохи, 8-дахи училищинуудта нээгдээ. Мүн Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводто хүдэлхэ шаазан гүйлгэгшэдые һургаха иимэ бүлэг 16-дахи училищида хүдэлжэ эхилбэ.

★ Тусхай дунда һургуулитай мэргэжэлтэдые һургаха училищи болгожо, шэнэдхэн хубилгагдаһан городой техническэ мэргэжэлэй 11-дэхи училищида 440 хүнэй һууритай хамтын шэнэ байра болон арба нэгэн цехтэй һуралсалай мастерской ашаглалгада үгтэбэ.

★ Бэшүүрэй аймагай Бага-Куналей тосхоной хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй 5-дахи училищида 440 хүнэй һууритай шэнэ комплекс — һуралсалай корпус, хамтын байра, столово, спортын зал баригдажа дүүргэгдээд, ашаглалгада үгтэбэ.

Б. МИРОМАНОВ.

ЭРДЭМТЭ ОХОТОВЕД

М. Н. Смирнов 1957 ондо Эрхүүгэй хүдөө ажахын институт дүүргэхэдээ, биолог-охотоведэй мэргэжэлтэй болоожо гараһан юм. Тэрэ республикын агнууриин ажахынуудта 1968 он болотор хүдэлөө. Мүнөө тэрэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуури олзоборилгын ажахын управлениин ахамад охотоведээр ажаллана. Хүдэлжэ байха үедөө (1968 ондо аспирантурада ороторoo) агнууриин ажахые хүгжөөхын тулада яһала оролдоһон байна. Республика доторхи гүрэнэй агнууриин түрүүшын заказнигууд — Алтачын, Кабанскын заказнигууд М. Н. Смирновой сэхэ хабаадалгатайгаар эмхидхэгдээ һэн. Аймаг, нютагуудта агнууриин хойноhoo хинан шалгаха ябадалые һайжаруулха, браконьернуудтэй шангаар тэмсэхэ, зэрлиг ан, шубуудай тоо бүридхэлгые гүримшүүлхэ хэрэгтэ тэрэ мүн лэ хубитаяа оруулһан байха юм. Дүй дүршэлөөр баян охотовед агнууриин шэнэ дүрим зохёолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. М. Н. Смирнов аспирантурада һуралсалаа амжалтатайгаар дүүргээд, «Баруун Забайкалиин ан гүрөөл» гэһэн темээр диссертаци бэшээ. Мэргэжэлтэд, эрдэмтэд Смирновой энэ хүдэлмэридэ үндэр сэгнэлтэ үгөө һэн.

Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдай эрдэмтэдэй соведэй зүблөөн дээрэ М. Н. Смирновто хүдөө ажахын эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олгохо гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар абтаһан байна. М. Н. Смирнов республикын агнууриин ажахынуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, материал суглуулһанайнгаа эсэстэ диссертаци хамгаалһан Буряадай түрүүшын эрдэмтэ охотовед болоно.

СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойтой дашарамдуулан, научна хүдэлмэридөө амжалта түйлаһанайнь түлөө М. Н. Смирновто СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй Хүндэлэлэй грамота һаяхан барюулагдаба. Академик Келдыш энэ грамотада гараа табиһан байха юм.

М. ГЫЛЫКОВ.

Хилын саанаһаа

· телефон · телеграф · радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

МНРП-гэй III съездын болоһоор, Монголой Арадай Республикын тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Улаан-Баатарта болоһон һайндэр тухай материалнуудые дэлхэйн хэблэл үргэнөөр толилно. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые, МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалай хэһэн элидхэлые газетэнүүд эли газартаа тунхаглаба.

«Монгол арад социализмын үзэл сурталда үнэн сэхэ юм», — гэжэ Польшын «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ. Улаан-Баатарта болоһон баярай суглаан Советскэ Союзтай, социалис хани нэгэдэлтэ бусад гүрэнүүдтэй аха дүү ёһоной хани барисаанда, харилсаа холбоондо монгол арадай үнэн сэхэ байлгын гэршэ болоожо үнгэрөө гээд ГДР-эй «Нойес Дойчланд» газетэ бэшэнэ. Эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэл, империалис ээрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүү тэмсэл хадаа Советскэ Союзай гадаадын политика болоно гэжэ газетэ элирхэйлэн тэмдэглэнэ.

Табин жэлэй турша соо монгол арадай түйлаһан амжалтануудта Л. И. Брежнев үндэр сэгнэлтэ үгөө гээд Чехословакиин «Руде право» газетэ бэшэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Азида аюулгүй байдал хангаха зорилго тухай газетэ онсолон тэмдэглэжэ, Азиин арадуудай эб найрамдалта, хани хүршэ ёһоор ажаһууха саг ерэхэ гээд мэдээсэнэ.

Москва Пекин хоёрой хоорондохи харилсаае һайжаруулхые СССР оролдоно гэжэ Парижай «Юманите» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые тунхаглахадаа батална.

Совет-американ һүтэлбэрилэгшэдэй шэнэ уулзалгын дүнгүүдые дэлхэйн хэблэл үргэнөөр толилно.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевичэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Финляндида ошоһон тухай Варшавын газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Польшын, Финляндиин хоорондохи аха дүү ёһоной хани харилсаан хүгжэжэ байна гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Румыниин Коммунис партиин XI съездын хүдэлмэри тухай хэблэл тунхаглана.

Премьер-министр К. Танакын тушаалһаа бууһантай дашарамдуулан, орон дотор политическэ байдалай хүшэр бэрхэтэй болоожо байһан ушарта Японой газетэнүүд гол анхаралаа хандуулна.

(ТАСС).

ШЭНЭ ДАЙНАЙ АЮУЛҺАА ХҮН ТҮРЭЛТЭНИИЕ ЗАЙСУУЛХА, БҮГЭДЭ НИИТЫН ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛХЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-гай Президент Дж. Фордтой уулзажа, хэһэн хөөрэлдөөнүүдэйнь дүнгүүд, уулзалгын үедэ баталагдаһан документнүүд бүхы дэлхэйн арад зоной анхарал татана, һонирхол үүсхэнэ. Бата эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө тэмсэлые бүхы арад зон дэмжэнэ. Манай парти, манай гүрэн энээнэй түлөө шууд тэмсэнэ.

Амгалан тайбанаар зэргэ оршохо гээшэ КПСС-эй ба Советскэ правительствын бэелүүлдэг политикын гол хараа шэглэл болоно гэжэ Польшын «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Энэнь дэлхэйн гурбадахи дайе сараха, шэнэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгада гаргашалагдадаг түйлай ехэ гаргашануудые болюулха арга олгохо байна. Ниитын политическэ ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршохо тухай Ленинэй сурталһургаалай тон зүб байһые Владивосток шадар болоһон уулзалга үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлбэ.

Л. И. Брежневэй, Дж. Фордын уулзалгын дүнгүүд Советскэ Союзай, бүхы социалис оронуудай ниитын уг зорилгодо харюусана гэжэ ГДР-эй «Нойес Дойчланд» газетэ бэшэнэ. Шахардуу байдал һуларуулга уласхоорондын байдалай гол шухала амжалта болоно гээд Владивосток шадархи уулзалга элирхэйлэн баталаа. Энэ хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элитэ ехэ үүргэтэй байһыень онсолон тэмдэглэхэ шухала.

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан эб найрамдалта программа бэелүүлгэдэ нүхэр Л. И. Брежнев хубитаяа ехээр оруулна гэжэ Болгариин «Земледельско знамя» тэмдэглэнэ.

Стратегическэ добтолхы зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха удаан болзоройхэлсээн шухала удха шанартай байна. Иимэ хэлсээ баталха асуудалаар Владивостогто үгээ ойлголсобо гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Владивосток шадархи уулзалгын үедэ түйлагдаһан амжалтын удха шанарые сэгнэхэнь бэрхэтэй байна гэжэ Финляндиин «Пяйвян уутисет» газетэ мэдээсэнэ.

«Совет хүтэлбэрилэгшэ Леонид Брежневэй Президент Фордтой уулзахадаа түйлаһан ехэ амжалтань зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаае хүгжөөхэнь дамжаггүй», — гэжэ Канадын «Оттава Джорнэл» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, США-гай Президент Дж. Фордын хоорондо үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүд асари ехэ удха шанартай байна гээд Японой «Асахи» газетэ тэмдэглэнэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудаар СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаае саашадань үргэдхэн хүгжөөхэ байһаниинь дамжаггүй.

(ТАСС).

ДЕЛИ

Нэгэдэлээ бэхижүүлхэ

ТАСС

Индиин Коммунис партиин IX съездһээ хойшо үнгэрһэн гурбан жэл зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдые, демократическа хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ талаар КПИ-гэй бэелүүлдэг хараа шугамай зүб байһые элирхэйлэн баталба гэжэ Национальна Соведэй генеральна секретарь Раджешвара Рао КПИ-гэй Национальна Соведэй эндэ болоһон сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Индидэхи түрүү үзэлтэй хүсэнүүдые нэгэдүүлхын тула Индиин Коммунис парти саашадааша бүхы юумэ хэхэ юм. Хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудаа эдэбхижүүлжэ байхадань, энэ илангаяа шухала байна.

Партиин һүүлэй съездын болоһон 1971 онһоо хойшо Индиин Коммунис партиин гэшүүдэй тоо 1,5 дахинаар урган олошороо гээд Р. Рао мэдээсээ.

ВАШИНГТОН

САГААН БАЙШАНДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

США-гай Президент Дж. Форд конгрессэй хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэдтэй, мүн сенадай гол шухала комиссинуудай ба түлөөлэгшэдэй палатын хүтэлбэрилэгшэдтэй Сагаан байшан соо уулзалга хэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй Владивосток шадар уулзажа хөөрэлдэһэн тухайдаа тэрэ хэлэһэн байна.

Уулзалгын дүнгүүдтэ конгрессэй түлөөлэгшэд үндэр сэгнэлтэ үгөө гээд сенадта республиканецуудые хүтэлбэрилэгшын орлогшо Р. Гриффин хэлэбэ.

РИМ

Партийна документнүүдые һэлгэлгэ

ТАСС

Партийна документнүүдые һэлгэхын тула Италиин Коммунис партида жэл бүри үнгэргэгдэдэг ябуулга ноябриин 1-һээ эхилдэг юм. 1975 оной билеедүүдые 505264 коммунист абаад байнхай. Энэ үе соо 24 мянга гаран хүн Италиин Коммунис партиин зэргэдэ ороо.

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй байгша оной ноябриин 13-най Указаар Прибайкалиин аймагай хэдэн тосхон хүдэлмэришэдэй посёлогууд болгогдобо:

Турка тосхон. Тус тосхоной нэрэ хуушаараа үлөөгдөөд, Горячинскын сельсовет үгы болгогдобо. Горячинскын ажалшадай депутадуудай сельскэ Совет Туркагай ажалшадай депутадуудай поселково Совет болгон хубилгагдаба. Туркагай поселково Соведэй мэдэлдэ Безымянка, Горячинск, Золотой Ключ, Катково, Саяпиха, Соболиха үгтэбэ.

Ильинка тосхон. Тус тосхоной нэрэ хуушаараа үлөөгдөөд, Ильинскын сельсовет үгы болгогдобо. Ильинскын ажалшадай депутадуудай сельскэ Совет Ильинскын ажалшадай депутадуудай поселково Совет болгон хубилгагдаба. Ильинскын поселково Соведэй мэдэлдэ Лесовозный болон Покровка тосхонууд үгтэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ШЭНЭ КУБЫН АМЖАЛТА

ТАСС

Кубын экономикын амжалта хүгжэлтэнүүд тухай, арад зонойнь байдалай һайжарһан тухай хөөрэһэн статья «Юс ньюс энд уорлд рипорт» гэжэ американ журнал толилбо. Фидель Кастрын хүтэлбэри доро 15 жэлэй турша соо орон дотор үндэһэн хубилалтанууд хэгдээ. Энэ үе соо Кубын хүн зоной, илангаяа залуушуулай үзэл сурталтад хубилһан байна гэжэ журнал бэшэнэ.

Кубые экономическа талаарнь хашаха хайраха гэһэн һэдэлгэ буруу һүрөө. Кубын 9 миллион хүн зон бата найдамтайгаар урагшаа дабшана. Эхэ оронoopoo омогорхоно. Кубын экономикын элдэб һалбаринууд амжалтатайгаар хүгжэнэ, промышленна предприятинууд, харгы замууд, хүдэлмэришэнэй байранууд баригдана, хүдөө тосхон танигдашагүй болотороо хубилна. Кубын нэгэшье хүн үлэсхэлэн хооһон байдалда ороогүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эд бараагаар хангалга нилээд һайжараа.

Уласхоорондын оршом соо Кубын нэрэ хүндэ улам дээшэлжэ, дэлхэйн 74 орон тэрээнтэй дипломатическа харилсаа тогтооһон байна гээд журнал бэшэнэ. Энэньшье гайхалтай бэшэ.

КАИР

ҺЭЛЬБЭН ҺЭРГЭЭЛГЫН ЗАМААР

ТАСС

Суэцкэ каналай оршон тойронхи хото городуудые һэльбэн һэргээхын тула ерээхэ жэлдэ 246 миллион египедэй фунт һомологдохо байна. Энээнэй ашаар тус районой бүхы экономическа байдалые үндэһөөрнь һэльбэн һэргээхэ хэрэг шиидхэгдэхэ зэргэтэй гэжэ АРЕ-гэй һэльбэн һэргээлгын ба гэр байра барилгын министр Ахмед Осман мэдүүлээ.

Промышленностиие, хүдөө ажахые хүгжөөхэ, транспорт ба арад зоной байдал һайжаруулха талаар ехэ мүнгэ зөөри һомологдохо байна гэжэ министр «Аль-Маса» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тэмдэглэбэ.

Суэцкэ каналай оршон тойронхиие һэргээлгэ ороной экономикодо айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ министр хэлээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Мал ажалай үндэр культура болон ашаа үрэ дээшэлүүлхын түлөө» — В. Смолиной статья. «Түрүүшын зүргэ гаргаха эрхэ» — А. Истоминой фото-мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Түрүүшын зүргэ гаргаха эрхэ»—фото-мэдээсэл. Партийна ажабайдал.

Гурбадахи хуудаһанда. «Түрүүшын зүргэ гаргаха эрхэ» — фото-мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Браконьернүүд хэһээгдэхэ» — М. Багановай статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Буратиногай выставкэ». 15.05 — «Хүхюу онтохонууд». 15.20 — Һүүлэй һонин. 15.30 — «Л. Василенко наадана». 15.50 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Ажалай минутада — ажалай тоо». 16.20 — «Андрониковой үгэ» — телевизионно уран һайханай фильм (үнгэтэ). 17.30 — Таджигай ССР-эй ба Таджикистанай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтуулан. Таджигай телевидениин программа. Таджикистанай Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Д. Р. Расулов дамжуулгада хабаадалсаха.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Элүүр энхэ байлга» — гэһэн телевизионно журнал буряад хэлэн дээрэ дамжуулагдаха. 20.00 — Телепанорама. 20.20 — «Вертолетчигууд»— киноочерк. 20.30. — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 20.30 — Литературна зохёолнуудые [...]но болгон буулгалга. «С[...]пой музыкант» — уран һа[...]ханай фильм (үнгэтэ). 22.[...] —Таджигай ССР-эй ба Та[...]жикистанай Коммунис па[...]тиин байгуулагдаһаар 5[...] жэлэй ой (репортаж). 23.[...] — «Совет хүгжэмэй шэл[...]дэмэл хуудаһанууд». [...] Свиридов. «Патетическ[...] оратория» (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.0[...] — «Время» — мэдээсэл[...] программа. 00.30 — Хо[...]кейгээр СССР-эй чемпиона[...] ЦСКА — «Динамо» (Мос[...]ва).

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Хү[...]жэмэй инструментнүүд ту[...]хай хөөрэнэбди».

«Орбита». 19.40 — Ф[...]гурна һолжоролгоор масте[...]нууд тухай (үнгэтэ). 20.20 — «Такая у нас бригада» — телевизионно документальн[...] фильм.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной ноябриин 29. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-2559. Заказ № 30444